

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina za tuzemstvo: Četrletno 7-50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: Četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun pošte hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.711.

Strahovite povodnji in današnja vlada

Že cela desetletja ne pomni človeštvo takih vremenskih katastrof, kakršne razsajajo letos po vsem svetu. V Evropi so od poplav, uime in toče prizadete domala vse države, toda nobena menda ne tako občutno kakor naša. Tekom celega meseca se iz vseh strani Jugoslavije množijo vesti o trganju oblakov, o silnih nevihtah in o opustošenju celih pokrajin. Mnogo trpi zadnje tedne tudi Slovenija, toda najstrašnejši je položaj v žitnici naše države, v Vojvodini, kjer sta Donava in Drava na več mestih podrli nasipe in poplavlili na desettisoče hektarjev plodne zemlje, uničujoč vse posevke in rušec cele naselbine.

Bogato vojvodinsko prebivalstvo je preko noči prišlo na beraško palico in prosi za nujno pomoč. Dosedanja škoda, povzročena po vremenskih katastrofah, se cení na **dve milijardi dinarjev**. A vlada je doslej dala borih pet milijonov, ostalo skrb za pomoč poplavlencem pa je prepustila Rdečemu križu, ki zdaj po vsej državi pobira prostovoljne prispevke.

Reči se mora, da je tako ravnanje današnje vlade, ki se vrhu vsega še proglašča za seljaško, naravnost odvrta, tem bolj, ker je prav za prav vlada sama kriva, da je poplavna katastrofa zavzela tak obseg. Tudi lani je bilo v Vojvodini nekaj povodnji, ki so pokazale, da je zavarovanje nasipov in vodnih naprav nujno potrebno. Za deset milijonov dinarjev bi se bila ta stvar dala temeljito urediti. Sedaj dolži Štefan Radić bivšega finančnega ministra Stojadinovića, da je odklonil vse njegove tozadevne predloge. Ta izgovor pa ne drži. Če bi bil Radić mož na mestu in če je res uvideval potrebo, da se v Vojvodini uredijo obrambne naprave proti poplavam, naj bi bil s svojimi številnimi po-

slanci odločno nastopil, in Stojadinović bi se bil gotovo vdal. Tako pa radićevci danes niso enako krivdo za nesrečo kakor njihovi zavezniki radikali.

Škandal je, da vlada RR pusti privatnemu dobrodelnemu društvu zbirati prispevke za poplavlence. Ti nesrečniki niso berači, da bi se zanje zbirali milodari, marveč imajo kot državljani pravico zahtevati podporo od države. Ako pa se vlada ne upa sklicati Narodne skupščine, naj stori vsaj tako, kakor predlaga Svetozar Pribičević:

Razni ministri imajo tako zvane **dispozicijske fonde**, o katerih nihče ne vé, kako in za kaj se porablja. Naj se torej od teh »črnih« milijonskih fondov odvzame pet šestin, pa bo hitro pri roki okrog 60 milijonov dinarjev, kar bo za prvo pomoč že nekoliko odleglo. In tudi vojno ministrstvo, ki ima precej visoke kredite, naj bi letos opustilo vojaške nabave, kolikor niso nujno potrebne, pa bi se zopet dobilo vsaj 100 milijonov dinarjev. A poleg vsega tega je vlada **dolžna** sklicati Narodno skupščino in ji predložiti izredne kredite, kolikor jih bo treba ne le za olajšanje bede med poplavlenci, marveč tudi za takojšnja obnovna dela, da bodo poplavljenе pokrajine vsaj drugo leto zopet pripravne za posevke.

Današnja vlada se Narodne skupščine in njene kritike boji kakor vrag križa. Toda potrebe naroda in države gredo preko interesov strank in ministrov. Ako bo sedanja vlada šla rakom žvižgat, kamor bi morala že davno, se bo našla druga, ki bo znala vpoštevati ljudske potrebe in pravično razdeliti podpore, za katere bodo glasovale vse stranke, ki imajo še količkaj človečanskega čuta za težko prizadete državljane.

Politični pregled

V Beogradu je zavladalo popolno politično zatišje. V Narodni skupščini deluje samo anketni odbor, ki preiskuje korupcijske afere. Vlada kaže nekaj skrbi za poplavljenе kraje, kjer je škoda narastla že na

dve milijardi dinarjev

in nesrečno prebivalstvo pričakuje nujne pomoči. Par ministrov se nahaja v območju poplav v Vojvodini, kjer nadzorujejo obrambna in reševalna dela.

Zadnje dni je iz Beograda prispela vest, da namerava vlada pričeti vnovič štediti. Ta štednja pa se bo šla na škodo denarnih magnatov, marv ž na škodo uradništva, ki

se že itak ne nahaja v zavidljivem položaju. Vlada izdehuje načrt, po katerem bodo

vsem uradnikom pa tudi upokojujencem znižane draginjske doklade.

Čeprav večina uradnikov in upokojujencev že ob dosedanjih prejemkih težko izhaja, a bo še bolj prizadeto, ako se radi slabe letine podražijo življenske potrebščine. Razumljivo je torej ogorčenje, ki je zaradi novega naklepa vlade zavladalo med uradništvom. Mi smo vedno zagovarjali načelo, da bodi državni nameščeneec za pošteno delo pošteno plačan. Neprestano prikrajševanje uradniških prejemkov, ki ne zadostujejo ne za življenje ne za smrt, pa jemlje uradništvu vso dobro

voljo do dela in potem se ne smemo čuditi, če se razpase korupcija in lenoba tudi tam, kjer je doslej ni bilo. Nihče ne oporeka, da je štednja v državi potrebna. Toda

štedi naj se tam, kjer se razsipa.

o čemer so današnji ministri prav dobro poučeni.

Ob počivanju Narodne skupščine v tel-tako usodnih časih je politično gibanje prenešeno na deželo, kjer se ob nedeljah vršijo številni shodi v vseh krajih in pokrajinah. Svetozar Pribičević je imel v nedeljo

veličasten shod v Glini pri Sisku.

kjer ga je poslušala ogromna množica zavednih kmetov od blizu in daleč. Bilo jih je nad 15.000. V sprevedu je Pribičevića spremljalo nad 200 okrašenih vozov, 200 zastavonoš, preko 400 seljaških jezdecev in 12 godb. Take manifestacije pač v naši državi še ni doživel noben politik. Bil je to stoti zbor Svetozarja Pribičevića od obstoja vlade RR. Ko se je lani v avgustu Pribičević po združenju radikalov in radićevcev začel podajati med narod, so se mu posmehovali, češ, da je kakor mali David, ki bi rad ubil Golijata. Tekom enega leta so cele vrste njegovih mogočnih zborovanj dokazale, da JDS nevzdržno narašča, a stoti zbor v Glini je ta napredek kronal s pravim zmagoslavjem, ki bo takoj pri prvih volitvah dokazalo, da so svetopisemski čudeži še danes mogoči in da David še vedno lahko vrže Golijata, za kakršnega se smatrajo radikali in radićevci.

Gospodje, ki so danes na vladi, se pač ne morejo nikomur več posmehovati. Med radikali se nadaljujejo hude razprtije, a

Radić je v mučnih škripcih.

ker ga na eni strani zapušča prevarano ljudstvo, na drugi strani pa mora trpeti, da ostane v vladi dr. Nikić, ki se je od Radića odcepil in s seboj potegnili že celo vrsto radićevskih poslancev. V nedeljo je Radić govoril na otoku Rabu. Ker mu radikali še vedno predpisujejo nagobčnik, je vlado samo hvalil, da je delavna in poštena. Kako dolgo se bo Radić še upal ljudstvo tako farbati in vleči ga za nos, je le še vprašanje kratkega časa. Čim se sestane Narodna skupščina, to bo najkeseje meseca septembra, bo

vlada zašla v težko krizo.

iz katere ne bo kmalu izhoda, najmanj pa s pomočjo Štefana Radića, ki so se ga vsi naveličali.

Da ne bi pretiravali, da je v naši državi vse najbolj črno, moramo priznati, da je slabo tudi marsikje drugod. Celotna Anglija ima velike težkoče zaradi rudarske stavke in v Italiji se red vzdržuje le z nasiljem fašistov. Toda v najtežjem položaju je Francija, kjer so tekóm tedna preživeli novo vladno krizo in imajo že zopet

novu vlado, ki ji načeljuje znani Herriot.

Finančni minister Caillaux, v katerega so se stavile velike nade, se je moral umakniti, še preden je zastavil svoje sile za reševanje

obupnega gospodarskega stanja v francoski republiki. Tudi nova Herriotova vlada ima slabe izgleda, da bi se dalje časa vzdržala na krmilu. Francija preživlja izredno težko dobo, kar pa nam ne more biti v tolažbo, marveč moramo le želeči, da bi se stanje zboljšalo tam in pri nas.

DOPISI

SOSTRO. V nedeljo dne 11. julija 1926. se je vršilo pri nas odkritje spominske plošče in posvečenje zvona 64tim v svetovni vojni padlim vojakom župnije Sostro (Sv. Lenart). Hud naliiv, ki je trajal skozi vso noč, je grozil preprečiti vse slavje, a vztrajnost in vnema faranov sta prenesla vse napore. V sprevedu sta bila boter in botrica (g. Vincenc Mlakar in njegova žena), zastopnika zveze gg. Bonač in Lončar, konjeniki v narodnih krojih in kolesarji na čelu godbe Mladinskega doma. Sprevod se je pomikal ob splošni pozornosti od ljubljanskega veleselja preko Poljan, Štepanje vasi in Hrušice proti fari Sostro. Njegov prihod so naznanili streli iz topičev Dvatisočglava množica se je zbrala okrog farne cerkve, kjer jo je nagovoril bivši vojni kurat g. Bonač in razložil pomen današnje slavnosti. Nato je celebriral sv. mašo v farni cerkvi za padle vojake domači kaplan, cerkveno pridigo pa je imel katehet g. Bonač, ki je s svojo živo, gorečo besedo izvalil marsikomu solze iz oči. Po pridigi je opravil domači župnik ob asistenci lipoglavskega župnika cerkvene obrede za mrtve in blagoslovil spominsko ploščo, vzdano na zunanji strani farne cerkve. Plošča je iz bron in je vlitih vanjo 64 imen, ločeno po vaseh. Slavnostni govor je imel predsednik zveze major g. Colarič. Njegov govor, v katerem j. pozival zbrano množico, posebno mladino, k vztrajnemu, vestnemu delu, s katerim naj se oddolžimo padlim tovarišem, je vžgal pritrjevanje vseh navzočih. Pri blagoslovljenju spominske plošče je zapel domači pevski zbor nagrobnično «Blagor mu» in «Oj, Doberdob». Godba Mladinskega doma pa je zaigrala dve za-

lostinki. Popoldne ob treh se je izvršilo blagoslovljenje novega zvona. Zvon je iz bron in tehtal 2050 kg. Vtila ga je zvonarna in livarna v Št. Vidu nad Ljubljano. Sledilo je zborovanje domače podružnice ter je predsednik zveze g. Colarič z navdušenimi besedami očrtal program zveze ter poudaril kot glavno skrb zveze skrb za invalide, vdove in sirote padlih vojakov in skrb za počaščenje spomina žrtev svetovne vojne. Sledili so še drugi govori, nakar se je dvignil zvon v zvonik ter ob šestih zvečer zapel počaščenje padlim. Vsa tisočglava množica se je v tem trenutku odkrila in v tihem čuvstvanju počastila spomin padlih.

GORNJI LOGATEC. V nedeljo dne 1. avgusta pohitimo vsi v prijazni Gornji Logatec, kjer obhaja prostovoljno gasilno društvo 30letnico obstanka ter priredi ob treh popoldne veliko veselico na prostem, pred Sokolskim domom. Za primer slabega vremena pa je prepusil Sokol tudi svoje notranje prostore. Pridite, vsi prijatelji gasilstva, ker se boste dobro zabavali in bo preskrbljeno tudi za dobro jedajo in pijačo. Sokolu pa se mora izreči iskrena zahvala za brezplačni odstop prostora na prostem in v domu.

GORNJI LOGATEC. Tudi Notranjski neurja niso prizanesla. Dan na dan samo dež. Seno leži napol gnilo, drugo v vodi, tretje pa, da je ravno še za spraviti. Največkrat je dopoldne lepo vreme, da se presuši, preden je pa za naložiti, se ulije ploha in je vse delo zaman. Prav veliko škodo je napravilo na Planinskem logu in Cerknjski planoti. Trava je, ker ni dopustilo vreme, da bi jo spravili, olesenela. Tudi v okolici Logateca se ponavlja isto. Kakor kaže, bodo precej poskočile cene senu, ker ga bo malo. Pač upamo vsaj sedaj na lepše vreme, ko se bliža avgust.

GORNJI LOGATEC. Gradbena direkcija v Ljubljani je na pritožbo Janeza Arharja in tovarišev razveljavila sklep občinskega odbora, s katerim je bila proglašena vaška pešpot od državne ceste v Gornji Logatec preko Črnega potoka v Gorenjo vas za občinsko vozno pot, češ, da pot, ki jo je uvrstil občinski odbor v skupino občinskih potov, dejansko ne obstoja, in da pritožniki v svojem prizivu uveljavljajo zasebno lastništvo

tako do obstoječega pešpota kakor tudi do parcel, ki bi bile prizadete po razširjenju predmetnega pota v občinsko vozno pot. Predmetna pot je v rabi, kar pomenijo ljudje, kot najkrajša pešpot med Gor. Logatecem in Gor. vasjo. Stara želja ogromne večine občanov in še Zibrščanov ter Ravničanov povrh je, da bi se ta pot razširila v javno vozno pot, le par lastnikov sosednjih parcel nagaja iz kljubovalnosti, četudi bi njihov svet s cesto pridobil na vrednosti, ker bi postal stavbni svet. In kakor se vidi, jim gre oblast na roko, ko več verjame njim kot občinskemu odboru. Demokratska večina občinskega odbora je trdno odločena, da svojo namero izvede do konca. Zato je bil pri zadnji občinski seji sprejet predlog, naj se nemudoma naprosi gradbena direkcija za uvedbo razlastitvenega postopanja. Od zastopnikov SLS je glasoval za predlog g. Jernej Dolenc, dočim se je g. Ivan Sajovic vzdržal glasovanja. G. Franc Istenič se seje ni udeležil. — Domače gasilno društvo priredi v nedeljo dne 1. avgusta popoldne v Sokolskem domu veliko ljudsko veselico. Obeta se mnogo zabave in najraznovrstnejšega razvedrila.

BOHINJSKA BISTRICA-NOMENJ. Kakor smo doznali, so na Nomenju odstranili iz krajnega šolskega sveta znanega Pueljevega pristaša. Slišali smo o njem zelo veliko. Zato je prav, da se ga spomnimo tudi v naši napredni «Domovini». Vemo, da je na Nomenju nasprotoval učitelju, kjer je mogel. Tako ravnanje pa dandanes nikakor ni na mestu. Po naši zdravi pameti in tudi po postavi so dolžni člani krajnega šolskega sveta v vsem podpirati šolo in učitelja, ne pa nagajati. Nismo učitelji, vendar pa vemo, da je učiteljevo delo silno razburljivo in težko. Saj imamo itak sami otroke. Ljudstvo izvoli može v krajni šolski svet zato, da skrbijo za šolo in da stojijo učiteljstvu trdno ob strani, nikakor pa ne smejo nasprotovati razvoju šole. Jasno nam mora biti, da imamo šolo le v blagor ljudstva. Ne moremo si misliti dandanes dobrega in umnega gospodarja, ako ne zna računati, brati in pisati. Mi dobro to vidimo, nismo slepi! Izobrazba je pri vsakem človeku prva stvar, naj bo že, kar hoče, kmet ali delavec. — Bistričani.

Prestavljena poroka

«Tako, nazadnje ga je pa le dobila...»

«Saj sem rekel, kadar pride vrsta nanjo...»

Nič je nismo ponujali in vsiljevali, pa tudi Polonica je čakala mirno in potrpežljivo, dokler ga ni pričakala...»

«Letos so bogate na vrsti. Kaj bo lepota — dota, dota, ta ostane in obvelja!»

«In pa pridnost in razum! Polonica ne bo le žena, ampak tudi gospodinja! Vsak dinar bo znala obrniti in nobeno delo se ji ne bo ustavilo.»

«Kot nalašč je za Črničca; tam bo treba gospodinjiti, delati in varčevati.»

«Črniččeva hiša je na dobrem glasu. Kmetija je pripravna, dolgovi ni posebnih in Lovro je dober fant. Stavim, da se že delj časa rada vidita — tako na skrivaj, saj veš, toda na pošten način.»

«Zato pa je Polonica tako vesela. Prav ima, vsaka bi prste obliznila za takim ženinom. Pa tudi Lovro je lahko zadovoljen. Take dote se ne pobirajo po tleh in pa drugo, kar bo imela.»

«Precej me je potresla. Take reči so drage, ker gleda človek le na boljše blago. Nočem, da bi mi kdo očital: trideset let mu je delala, pa jo b tako siromašno odpravil.»

Tako sta se menila Slakar in njegova žena na peči nekega nedeljskega večera. Ponosno sta jedala bogato hčerino opravilo, pripravljeno za balo, ki jo odpeljejo k Črničcu v Kolavdrijo, na njen novi dom. Iz kuhinje je dišalo po cvrtju, loticah in klobasah, zakaj jutri pridejo po skrinjo l dvema vozovoma in nihče ne bo smel reči, da je jim ni imenitno postreglo.

V sobo je prihitela Polonica v belem predpasniku z zavihanimi rokavi. «Vse je pripravljeno», je povedala materi, ogledovaje novo mamo.

«Ali si zadovoljna?» jo je vprašala mati. «Mizar se je postavil; tako krasno je vse izdelano in nič mu ni nagajalo pri delu, kar je dobro znamenje.»

«Meni pa je tako nekam čudno pri srcu, vse tako mi nekaj pravi, da ne bo nič iz tega. Skoro se kesam, ker sem se tako hitro odločila...»

«To je domišljija, Polonica», jo je tolažila mati.

«Nerada greš od hiše, zato ti je težka misel na slovo», se je oglasil oče. «Pa mora že tako biti, Polonica, in srečna je vsaka, ki ne ostane doma za staro teto.»

«Pa tudi izmučena si in to ti kviri veselo razpoloženje», je uganila mati. «Ves dan si na nogah, revica, vse hočeš sama napraviti. Pusti opravilo ter si odpočij, drugače ne boš jutri za nobeno rabo.»

«Spati itak ne bom mogla», je vzdihnila, odhajaje v spalnico.

«Vsega se otresi», ji je svetoval oče na zapčku. «Drugače nam še zbolíš.»

Polonica se je zaprla v sobo ter je legla k počitku. Polagoma sta utihnila tudi Slakar in Slakarica.

Drugo jutro so prispeli vozovi, okrašeni z vencji, zastavami in zelenjem; dva sta bila namenjena za balo, v tretjem pa se je vozil ženin Lovro, njegov tovariš Vilarjev Franceelj in starešina.

«Pozdravljeni, očka Slakar!» se je oglasil godec Kampelj s harmoniko. «Prišli smo po dušo vaše Polonice, da jo popeljemo v nebesa, ki se imenujejo Kolavdrija, ter jo posadimo na prestol k Črničcu, kjer bo gospodovala.»

«Prav, prav!» je kimal očka Slakar. «Saj smo vas pričakovali ter imamo vse pripravljeno.» — Pokazal jim je balo in na mize, obložene s poticami in pijačo. Kampelj si je iz-

volil prostor na klopi pri peči, prekrižal je nogi za podstavek harmoniki, katero je pridno raztegoval. Vmes je prepeval vesele narodne pesmi, katerih vsako kitico je zaključil s tisto znano:

«Pa vedno brca mi okrog srca Polon- Polon- Polon- Polončica.»

Slakar in starešina sta se menila o letini in kupčiji med smejanjem fantov, ki so se pripravljali na ples. Ženin in nevesta pa sta se v kotu za mizo pomenkovala o ženitovanju in poroki, na kar sta prišla tudi na gospodarstvo.

«Vajeti boš dal meni, kajneda, Lovro?» ga je sladko nagovarjala.

«Bom videl, če se boš izkazala.»

«Pa oče in mati naj se spravita v sobo, ki sta si jo izgovorila. Stari ljudje so v hiši le za napotje, pri nas se bo delalo urno kot stroj od zore do mraka.»

Lovru ni ugajala njeno pripovedovanje. Hotel ji je primerno odgovoriti, a zmotila ga je gruča fantov, ki so stopili v hišo.

Močen fant je stopil pred ženina z velikim zapečatenim pismom, nanj naslovljenim. Priklonil se je ter mu ga izročil.

Lovro je odprl ovitek in poklical godca, da prečita fantovo pismo in vodi običajno prodajo neveste.

«Spoštovana ženina in nevesta!» je čital Kampelj slovesno. «Prišel si med nas — v našo lepo vas — po Polonico nevesto — Tebi vdano, Tebi zvesto. — Ona je lepa kot vrtna cvetlica — lilij njena podobna so lica — zvezdi blesteči so njene oči — na ustnih ji vrtinca cveti. — Pridne in dobre so njene roke — polno ljubezni je njeno srce. — Preden odpošleš jo pred oltar — moraš nam nekaj dati za dar — ker smo jo čuvali in varovali — da ti za ženo bomo jo dali. — A

MOTNIK. Naši klerikalci so vedno na delu, a kakor kaže, bo to pot njih trud zastoj. Pred nekaj časa sta namreč dva klerikalna pristaša hodila po okoliških vaseh, ki pripadajo občini Sv. Jeronim pri Vranskem, in pobirala podpise, da bi se ti kraji ločili od dosedanje občine in priklopili k občini Motnik. Ker smo možje v prepričanju, da nam bolj ugaja dosedanje stanje, podpise večinoma odklonili, sta gospoda moledevala za podpise okrog naših žen. Dne 4. t. m. smo se zbrali polnoštevilno in proti temu odločno protestirali. Sedaj smo radovedni, kdo bo zmagal: mi ali naše žene s klerikalnimi pristaši.

KOČEVJE. Krajevna organizacija SDS je imela prejšnji ponedeljek prijateljski sestanek v gostilni g. Beljana ob povoljni udeležbi. Najprej se je konstituiral novi odbor, nato je predaval predsednik g. dr. Maurer, vzporejajoč dva slovanska politika: dr. Kramarja in Sv. Pribičevića. Opisal je «veleizdajalski» proces proti prvemu, ki je končal s smrtno obsodbo njega in tovarišev, in pa brutalno preganjanje in mučenje Pribičevića. Vmes je vpletel razne zanimive spomine iz politične zgodovine bivše Avstro-Ogrske. Večer je hitro potekel v najboljšem razpoloženju. Želimo in upamo, da bo udeležba prihodnjic še boljša in vsestranska.

RIMSKE TOPLICE. V nedeljo dne 11. julija je bil pri Sv. Marjeti god farne patrone in smo imeli kar dve paradi, namreč žegnanje in novo mašo. Toda veseliti se tega farnega opravila nismo mogli, ker smo domači farani morali stati zunaj cerkve na dežju. G. župnik je že prejšnjo nedeljo oznanil, da moramo sedeže prepustiti drugim in so se vrata cerkve zares zaprla, da notri niso mogli niti tisti, ki imajo lastne plačane sedeže. To nam ni bilo prav nič po volji in marsikateri je dejal, da bo tudi on storil tako, kadar bodo prišli gospodje pobirat bero. Če pa se bo še večkrat zgodilo, da bodo vrata cerkve zaprta, pa ljudje vobče ne bodo šli več poslušat pridige, temveč bodo raje ostali doma in čitali napredne liste, pa se bodo tudi kaj pametnega naučili. Drugič več. Pa brez zamere. — Prizadejati farani.

ŠMARJETA OB PESNICI. (Uzlet Jugoslovenske Matice iz Maribora v Šmarjeto.) Prošlo nedeljo se je vršila velika veselica Jugoslovenske Matice v Šmarjeti, na katero so prišli številni gostje iz Maribora in so se je udeležili tudi vsi domačini. Iz Maribora je pripelo pevsko društvo Jadran, ki je ves popoldan zabavalo navzoče z lepim petjem. Veselica je potekla v jako živahnem razpoloženju, kajti sodelovali so i otroci i odrasli, ki so zabavali goste s petjem in raznimi šaljivimi točkami. Nastopilo je tudi domače pevsko društvo, ki je za svoja lepa pevska izvajanja želo obilo priznanja. Nato se je vršila seja delegatov mariborske podružnice Jugoslovenske Matice pod predsedništvom predsednika g. Detele iz Maribora, zastopnikov šmarješke podružnice pod vodstvom nadučitelja g. Vaude ter vseh okoliških županov. Na seji se je razpravljalo o tem, kako naj se organizirajo vsi obmejni kraji. Navzoči župani so z velikim zanimanjem sledili razpravi o organizaciji ter obljubili, da bodo takoj pričeli z delom in ustanavljali povsod podružnice Jugoslovenske Matice. To je bila menda prva seja v naših krajih, ki ji je prisostvovalo poleg inteligence tudi zavedno kmetско ljudstvo z župani. Zato je tem bolj pozdravljati korak Jugoslovenske Matice iz Maribora, ki organizira svoje podružnice v obmejnih krajih, ki so bili v prejšnjih časih najbolj izpostavljeni nemškutarškemu vplivu.

ŠALOVCI PRI SREDIŠČU. Velecenjeni gospod urednik! Iz našega kraja se še menda nikdar nikdo ni oglasil v «Domovini»; vendar to ne pomeni, da pri nas nima «Domovina» naročnikov. V naš kraj prihaja «Domovina» danes že v lepem številu in vsi jo radi čitamo, ker vemo, da se ona vedno zavzema za pravice in zahteve našega ljudstva. Zato naj bo tudi nam dovoljeno, da javno iznesemo našo najnujnejšo zahtevo in da v «Domovini» javno povemo svoje želje. Naša glavna zahteva je, da se vsi merodajni činitelji že enkrat zganejo in začnejo resno misliti na gradbo šalovske ceste. G. urednik, da Vi vidite, v kakem stanju je naša cesta posebno sedaj, ko je bilo toliko deževja, Vi bi se čudili in rekli, da mi v tem pogledu gotovo zaostajamo za Macedonijo. Cesta

je namreč taka, da se Bogu smili. Skrajni čas je, da naša vlada, pa tudi okrajni zastop za našo občino nekaj storita. Dolžnost radičevskega poslanca g. Kelemine pa bi bila, da sedaj, ko je njegova stranka na vladi, v Beogradu podreza in izposluje državno pomoč za zgradbo prepotrebne ceste. Mi Šalovčani vendar tudi plačujemo davke in doklade in imamo torej pravico tudi od vlade nekaj zahtevati. Zaenkrat pa prosimo gg. velikega župana in sreskega poglavarja, naj prideta pogledat, ali pa naj pošljeta koga, da pregleda, ali je drevje povsod ob cesti na predpisano daljavo posekano in ali so cestni jarki povsod skopani in očiščeni ter je preskrbljeno za to, da voda lahko odteka. Čudimo se tudi našim sosedom Obrežanom in Središčanom, da ne vzdignejo svojega glasu, saj je šalovska cesta tudi za nje važnega pomena. Mnogo Središčanov mora po tej cesti v svoje vinograde in sploh je v interesu trga, da je zvezan z okolico po dobrih cestah. Upam, da ta moj dopis ne ostane glas vpijočega v puščavi šalovskega blata! Gospod urednik, jaz se bom zopet oglasil, ako mi boste dali kaj prostora v naši «Domovini».

Čudna pridiga

V neki fari na Hrvaškem so ljudje zelo malo hodili v cerkev poslušat župnikove pridige. Neka dne je zatorej župnik naročil občinskemu slugi, da je oklical pred cerkvijo: «V nedeljo pridite vsi k pridigi, naš gospod župnik bodo tako pridigali, da se bodo eni jokali, drugi pa smejali.»

Vsi so bili radovedni, kakšna bo ta pridiga. In res je naslednjo nedeljo bila cerkev natlačeno polna ljudi. Ko pride župnik na prižnico in vidi toliko ljudi v cerkvi, si misli, kako bi neki pridigal, da bi bilo za vse prav. Prižnica je bila stara, lesena in že precej trhla. Župnik torej začne pridigati spočetka bolj rahlo, potem pa prične vedno bolj rohnati in razbijati. Ko tako tolče po prižnici, se ta kar naenkrat odtrga in župnik se z njo vred zvali v cerkev po ljudeh. Tisti, ki so bili dalje stran, so se smejali, drugi v bližini, ki jih je nekoliko pobilo, so se pa jokali.

In tako se je vse natanko izpolnilo, kar je bil dal župnik oklicati.

zastoj jo ne dobiš — kakor resnično med nami živiš. — 10.000 dinarjev je njena cena — pa še več je vredna taka žena — saj navada taka je domača — da se vsaka reč pošteno plača. — Hvala kličemo Ti že naprej — in nevesto rad imej! — Pa tudi Ti, nevesta — bodi dobra mu in zvesta! — Polje Vama naj zlato rodi — in živina bujno se redi. — Mišje selo, dne 35. krivosrpa 4855. — Miškov Miha z nosom viha, Janko Brije vince pije, Franjo Žar za denar.»

Godec je vrnil pismo ženinu ter je stopil oblastno pred fante. «No, kaj bi radi?» jih je vprašal porogljivo.

«To, kar si čital», mu je odgovoril fant v imenu tovarišev.

«A, vi ste tisti! Tako, tako, pa vas nič ne poznamo.»

«Tu je legitimacija», mu je fant pokazal kos papirja.

«Dobro, s tem pa še vsa stvar ni v redu. Dan in leto, označeno v pismu, je nepravilno.»

«Pri nas v Mišjem selu ima mesec 35 dni in letos je po našem 4855. leto po Noetovi barki...»

«Dobro si se odrezal. Ostane samo še poglayitna napaka: cena je previsoka. Začnimo se pogajati. Koliko boste popustili?»

«Spremenimo dinarje v pare», je predlagal ženin.

«Velja! Sto dinarjev jugoslovenske vrednosti! K prvemu, drugemu, tretjemu... Udarimo!» je mešetaril zgovorni Kampelj.

«Ne morem», se je branil prodajalec.

«Udari, kaj se boš branil!» ga je silil Francelj, ženinov drug.

«Pij, da boš bolj zgovoren», so mu fantje iz Kolavdrije ponujali pijačo.

«Kupnine ne maram zapiti, preden je nimam», se je odrezal, vedoč, da bi mu vsak požirek drago zaračunali

«Ali pa jej!» ga je starešina silil s potico.

«Pri nas jemo in pijemo po kupčiji», mu je zasolil.

«S seboj pa lahko nekaj vzameš», mu je godec potisnil krof v žep.

«Saj nisem ženska, ki se odpravlja na božjo pot.»

«Skrivaj tudi jaz ne sprejemam daril», se je vznevoljil njegov tovariš, ki je izvlekel iz žepa klobaso, katero mu je nekdo podtaknil, da bi mu jo zaračunal pri odkupnini za nevesto.

«Udarimo, kaj bi besedičili», je posredoval starešina, naveličan prerekanja. «Ženinov predlog naj obvelja!»

«Dobro, ampak dvakrat mora obveljati,» se je fant naposled vdal.

«In koliko znaša potem skupna vsota?» je vprašal godec.

«Dvakrat sto dinarjev,» je povedal prodajalec.

«Bog daj srečo!» je pritisnil ženin in fant je spravil denar. Po vrhu je dobil še vsak kozarec vina, kos potice in konec klobase. Kampelj je raztegnil harmoniko in zaigral zahvalno pesem.

Fantje so morali nato podpisati pobotnico, pri čemer so morali plačati za kolek in odšteti nekaj dinarjev «božjega denarja» za godca, ker jim je pomagal pri pogajanjih.

«Počasi bo treba odriniti,» je namignil oče starešina. «Fantje, požurite se, da bo prej naloženo!»

Slakar je pristopil k tovarišu ter mu je pošeplil nekaj na uho. Francelj mu je prikimal, nakar je pozval fante, da naj mu slede, češ, treba je urediti voz za nalaganje.

«Ali veste, kaj mi je naročil Slakar?» jim je povedal zunaj na dvorišču. «Želi, da pri nakladanju stokate radi teže tako glasno, da se bo čulo daleč naokrog. Pa mu izpolnite željo!»

«Bomo, bomo,» so obljubili soglasno.

Pričeli so nakladati. Najprej so se spravili nad skrinjo, napolnjeno s pšenico.

«Hu, to je teža!» so vzdihovali. «Kakor bi bila napolnjena s svincem ali z železom!»

«Počijmo!» je prosil najmlajši fant. «Roke se mi trgajo v rami...»

«In meni pokajo žile na obrazu,» je tožil odrasel mladenič.

«Še voz se ti bo polomil,» je starešina opozoril voznika.

«Denite jo na večji voz,» je voznik ukazal fantom. «Zares je nevarno, če bi se kaj pripetilo.»

Med glasnim vpitjem in stokanjem so privlekli skrinjo do voza ter so jo naložili. Za ogli in ograjami pa so se zbirali sosedje, ki so slavili Slakarja in blagrovalei Lovra zaradi bogastva.

Slično stokanje in napenjanje je bilo treba uprizoriti tudi pri nakladanju zaboja in omare za obleko. Za nameček je ta ali oni izmed fantov ukradel kako orodje ter ga je vrgel na voz, kot je običajno pri nalaganju bale. Seveda je Slakar vsak tak predmet pravočasno odstranil.

Poslednje, kar je moralo priti na voz, je bil kolovrat, škač, košara in pa «peto kolo», velik hleb kruha, ki ga je tovariš Francelj položil na prt na skrinjo, kamor ga je pritrdil z dolgim nožem.

Manjkalo je le še božjega blagoslova, katterega je oskrbela mati Slakarica; prinesla je na krožniku blagoslovljene vode ter je poškopila konje in nevestino opravo.

«Duša gre iz telesa v kolavdrijska nebesa,» se je pošalil godec z nevesto, ki je vsa objokana prišla za bič ter je zamažnila v znamenje, da soglašja z ločitvijo svoje duše.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk MOLJAVO GROZDJE.

Na vse načine nas tepe letos nadloga. Ni zadosti, da imamo letos mnogo trpeti pred posledicami deževja in povodnji, nas obiskujejo tudi sicer vse mogoče rastlinske bolezni in škodljivci. Zlasti naši vinogradniki se imajo mnogo boriti proti raznim sovražnikom, ki uničujejo vinske pridelke in otežkujejo že itak' bedni položaj našega vinogradništva.

Letos nam preti velika škoda po grozdnem molju (grozdnem sukaču), katerega drugi rod je znan pod imenom **kisli črviček** ali **kiseljak**. Ta neznatni mrčes je lansko leto nastopil v nemški Pfalci v takih množinah, da je bila vsa letina dobesedno uničena. Letos pa preti tudi nam zadati hud udarec, kajti po sodbi strokovnjakov se bo zaradi tega škodljivca znižala vsa vinska letina za 20 do 30 odstotkov, ponekod pa tudi še bolj. Prvega nastopa tega škodljivca, ki se skriva v grozdnem zarodu (kabrukih) nismo preganjali, dasi bi ga morali prav tedaj v živo prijeti. Zamudili smo to priliko. Sedaj se pa kažejo vse zle posledice zamujenega dela. Brez vsega dvoma bo nastopil drugi rod tega škodljivca v takih množinah, da bomo ostali brez moči in da bomo morali mirno gledati, kako se kvari naš letošnji pridelek, ako se sedaj v zadnjem trenutku vsi ne zganemo in vsi od kraja ne poprimemo zatiranja kislega črvička po naših vinogradih. Ponavljam: vsi od kraja! Kajti posameznik je brez moči proti takim napadom.

Proti moljavosti grozdja se bojimo na dva načina, namreč z **lovljenjem metuljkov**, ki letajo ponoči okoli in polagajo svoja jajčka na zelene grozdne jagode, in s **pokončevanjem črvičev**, ki izležejo iz teh jajčec. Molje (metuljčke) lovimo ponoči z lučicami in s posodami z vodo, ki jih skupno nastavljam, da se metuljčki zaletavajo v luč in potapljaajo v vodi. Črvičke uničujemo pa

z raznimi strupi, s katerimi poškrbimo grozdje. Pomniti pa je pri tem, da so to želočni strupi in da jih mora črviček použiti, da pogine. Zaradi tega se je treba škropljenja grozdja takoj lotiti, preden se zarije črviček v grozdno jagodo, tedaj že preden ali ko izleže iz jajčka. Kot dobro učinkujoča škroplilna sredstva se priporočajo raztopina tobačnega izvlečka in mazavega mila (na 100 l vode 1½ kg tobačnega izvlečka in 1 kg mazavega mila), dalje Urania-zelenilo (na 100 l vode 250 do 350 g) in Arsokol (na 100 l vode 200 do 500 g). Namesto vode vzamemo lahko galično tekočino. Čez osem dni je škropljenje napadenega grozdja s temi strupili previdno ponoviti, da se rešimo škodljivcev. Ves ta boj moramo pa skupno izvesti, da bo kaj zaleglo!

GNOJNICA IN ZOPET GNOJNICA!

Kako prav bi nam prišla v enem in drugem letnem času, ako bi jo imeli! Vsak kmet brez izjeme bi moral imeti dobro urejeno gnojnišče in tudi gnojnično jamo. Manjka pa še povsod dobro urejenih gnojnišč, še bolj pa gnojničnih jam. Temu se je toliko bolj čuditi, ker je koristni vpliv gnojnice povsod znan in ker imajo boljši posestniki že tu in tam potrebne gnojnične jame, s katerimi dajejo najboljši zgled svojim sosedom. Čudno, da se tudi drugi vaščanje ne poprimejo gnojničnih jam in da raje gledajo, kako jim deževnica gnojnišča izpira in odnaša gnojnico v bližnje jarke in potok. Marsikje leži cel gnojni kup v mlakuži gnojnice, kar ni dobro ne za gnoj ne za gnojnico, iz katere izpuhteva najdragocenejši dušik, tako da gre brez vsakega baska v zgubo.

Kdaj bomo prišli do splošne in skrbne uporabe prekoristne gnojnice, tako kakor vidimo to v Švici in drugod? Kot mali posestniki smo še posebno potrebni takih in tako cenjenih gnojil kakor je gnojnica, pa jih zametujemo! Gnojnica je povsod dobra, kamor jo obrnemo. Posebno prav bi nam hodila tudi sedaj poleti, če bi jo razredčili z vodo in vozili na travniške prostore. Koliko tečnejša bi bila otava in koliko več bi je lahko pridelali. Kako hvaležni bi bili naši sadni vrtovi, če bi jim postregli z gnojnico, razredčeno

z vodo! Povsod bi se poznal njen ugoden vpliv. Tudi na njivah pri pesi, turščici, repi itd.

Če se izplača velikemu posestniku nabirati gnojnice, se to še bolj izplača malemu posestniku, ki je bolj potreben večjih pridelkov in sploh večje rodovitosti svojih zemljišč. Razlika med večjim in malim posestnikom naj bi obstajala samo v tem, da večji posestnik lahko več gnojnice pridelata, manjši pa manj. Oba pa imata prav tiste naloge glede pridobivanja in uporabe gnojnice. Izgovor manjšega posestnika, da popije vso gnojnico gnoj, ne drži. Naj le napravi neprodorne staje in za stajami žleb za odpeljavo gnojnice, pa se bo kmalu prepričal, da gnojnica v hlevu malega posestnika ravno tako odteka v gnojnično jamo kakor v hlevu velikega posestnika. Treba tedaj le dela, da se to pokaže. Zato pa na dan z gnojničnimi jamami in z gnojnicami naj jo vozimo na travnike, sadne vrtove in na njive! Kmalu se nam pokaže blagodejna učinkovitost tega izvrstnega domačega gnojila. Ne puščajmo tega vprašanja še dalje v nemar, ker imamo preveč škode z zanemarjenjem gnojnice!

Tedenski tržni pregled

Na novosadski blagovni borzi se je dne 20. t. m. prodajala: pšenica, baška, po 317-50 Din za 100 kg, nova po 272-50 Din, banatska po 305- Din; turščica, baška, po 200 do 215 Din; otrobi, baški, po 140 Din.

Na ljubljanski borzi pa so bile 20. t. m. naslednje cene: pšenica po 312-50 Din; oves po 187-50 Din; ajda po 255 Din; otrobi (srednji) po 155 Din.

Kratke vesti

— Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je 20. t. m. dobilo: 1 dolar za 55-95 do 56-25 Din, 100 francoskih frankov za 114 do 116 Din, 100 češkoslovaških kron za 167-75 do 168-75 Din, 100 nemških mark za 1330 do 1340 Din.

— Okrajna obrtno-gospodarska razstava v Ormožu se bo vršila od 8. do 15. avgusta t. l. po na-

Fantje so zavriskali in sedli na vozove med zastave na skrinjo in opravo, voznik je prijel za vajeti in konjički so potegnili...

«Zbogom, Polonica!» se je poslovil ženin od neveste.

«Lovro, počakaj!» mu je hotela še nekaj povedati. Peljala ga je nekoliko v stran, da ju ne slišajo sosede, ki so se bolj in bolj približevali.

«Oče in mati naj kar izgineta v svojo sobo,» mu je naročila pred odhodom. «Pazi, da kaj ne izmakneta, ko boste razkladali. Tudi tega se bojim.»

«Staršem bom vendar zaupal,» jo je zavrnil. «Že sama taka misel bi jih bolela...»

«Tako? Že vidim: skupaj boste držali in jaz bom osamljena. Lep križ si bom naložila na ramo...»

«Nič ne bo huđega,» jo je potolažil in sedel na voz.

Pri gostilni na Klancu so jim zgradili. Čez cesto je bila razprežena vrva in na sredi je stala miza z vinom in s kozarci. Treba se je bilo odkupiti, zakaj ne daleč na vrtu je bil pripravljen kup starih cunj in druge šare, katero bi bili zažgali, ako bi bil ženin odrekel odkupnino. Smrad, ki bi se bil širil, bi mu bil v veliko sramoto.

Nekako sredi popoldneva so prispeli z balo v Kolavdrijo. Sprejela jih je truma mladih in starih gledalcev. Nekateri so hvalili opravo, drugi pa so jo grajali in opravljali.

Z razkladanjem je šlo hitreje kakor z nalaganjem. Nato pa jih je čakala pogrhnjena miza in godec Krampelj je moral izprazniti vso zalogo svojih dovtipov in kratkočasnic. Proti večeru so se razšli, ostal je le še tovariš Francelj ob ženinu, s katerim sta bila velika prijatelja. Tudi ta je hotel oditi, a Lovro ga je poprosil, naj ostane.

«Tolaži me v žalosti,» je vzdihnil ter se nasmil na mizo. «Čutim se nesrečnega kakor še nikoli v življenju.»

«Ženin, pa žalosten in nesrečen! To niso prijete besede.»

«Izbiral sem nevesto in izbral — denar. Polonica ni zame, pretrda je in preosorna do mojih staršev; že sedaj jih ne mara in nekaj mi pravi, da bo hladna tudi do mene... Kaj mi pomaga bogastvo, če pa ne bo ljubezni, ki je solnce v zakonskem življenju.»

«Poznam jo bolje nego ti; škoda, da nisva o tem že govorila. A sedaj je prepozno, ni pa še povsem zamujeno.»

«Ali se res da še pomagati? Reši me, prijatelj!»

«Poskusiti hočem pod pogojem, da mi ne boš zameril. Vzrok, ki ga bom izmislil, mora biti tak, da ga bo Polonica upoštevala, ne glede na to, kaj bodo ljudje o tebi govorili...»

«Izmisli si, karkoli hočeš, samo da bo držalo.»

«Dobro. Rekel bom, da imaš ljubavno razmerje, ki bo imelo neprijetne posledice. Tega se bo nevesta prestrašila in žentev bo razdrta.»

«Stori, kar misliš, da bo prav. Na mojo odgovornost!»

«Pripravi pa se na obiranje opravljenih jezikov, ki te bodo lizali kot najokusnejšo slaščico.»

«Teh se ne bojim, ker nimam ničesar na vesti. Seveda se bom navidezno kazal potrtega, na tihem pa se bom smejal. — Pojdi torej, Francelj, in razdri, plačilo ti ne bo izostalo.»

Francelj se je poslovil in odšel. Naravnost k Slakarju jo je mahnil, da zanete dogovorjeni razdor. Vsi so ga radovedno obstopili in napeto čakali, kaj bo povedal.

«Neko važno novico sem vam prinesel,» je začel zaupno. «Gre namreč za tvojo srečo, Polonica... Nekaj groznega sem izvedel...»

«Ježeš!» je kriknila nevesta; oče se je stresel v grozi in mati se je plašno prekrizala.

«Nisem mislil kaj takega o Lovru,» je nadaljeval resno in z občutkom. «Res, da nisem mislil...»

«Govori, Francelj, kaj je napravil!» je prosila Polonica. «Storiš mi veliko uslugo, zakaj nisem še sklonila vratu pod zakonskim jarmom.»

«Teško, zelo teško govorim. Tudi pa ne morem molčati, ker gre za tvojo srečo. Lovro ima skrivno ljubavno razmerje in pričakuje neprijetnih posledic.»

«Za kriščevo voljo! Kdo ti je povedal?»

«Sam, to se pravi, izvlekel sem iz njega. Izprašal sem ga po ovinkih in nazadnje mi je sramežljivo priznal... Smili se mi in nič mu ne rečem radi tega, ampak z ženitvijo naj bi bil počakal, dokler se zadeva ni razčistila.»

«Z vragom je v zvezi tak človek,» se je Slakar raztogotil.

«In Bog naj ga kaznuje,» je dodala Slakarica.

«Moje slutnje niso bile prazne,» je ihtela Polonica. «Ta bi bila lepa, da bi bila druga na njegovi strani, jaz poštena in neomadeževana zraven vlačuge in očitne grešnice!»

«Katera je neki tista smet?» je poizvedovala Slakarica.

«Tisti izvržek ženskega spola!» je pristavil Slakar.

«Tega pa nisem mogel izvedeti,» je Francelj zanikal. «Lovro je ne mara izdati.»

«Če ni to Polenarjeva dekla, ki je pred mesecem nekam izginila?» je uganila mati. «Prav ta je in nobena druga!»

«Kakšna sramota!» je cvilila Polonica. «Zakaj nisem sneg, da bi se stajala, in voda, da bi se razlila! Z njo se je pajdašil, ki jo je pustila pri

slednjem sporedu: Otvoritev obrtne razstave v nedeljo 8. avgusta ob 9. uri, razstava konj noriške in belgijske pasme istega dne ob pol 12., razstava govedi pingavske pasme v ponedeljek 9. avgusta ob 10. in razstava zlahtnih vin iz ormoškega okraja z vinskim sejmom v torek 10. avgusta ob 10. Obrtna razstava traja ves teden, ostale pa le po en dan. Legitimacije za polovično vožnjo se dobe v Sloveniji pri vseh podružnicah Slavenske in Ljubljanske kreditne banke ter vseh tobačnih zalogah, na Hrvaškem pa pri podružnicah Prve hrvatske štedionice. Legitimacija stane 15 Din.

— Gospodinjka šola v Šmihelu pri Novem mestu razpisuje prihodnji zimski tečaj za kmetiška dekleta, ki traja od 1. oktobra do 1. aprila. Sprejemni pogoji so: starost najmanj 16 let, telesno in duševno zdrave, moralna neoporečnost in dovršena ljudska šola z dobrim uspehom. Ostale pogoje sporoči na željo vodstvo tega zavoda.

„EDINOST“ VESTNIK ZVEZE DEMOKRATSKE MLADINE V LJUBLJANI

SOMIŠLJENKOM!

Neštetokrat smo že ob raznih prilikah poudarjali svoje stališče in načela v našem pokretu ter pozvali vse somišljenike in bralce naše priloge k vidnemu organiziranemu delu. Toda ne bo odveč, ako stvar ponovimo še enkrat. Kajti značilna je za sedanjo dobo vsestranska nejevolja k jasnemu in smotrenemu delu, dasi je naš pokret edini, ki more izvesti red in voditi naš narod k lepši bodočnosti.

Kako si predstavljamo naš pokret?

Iz semena, ki smo ga sejali, bodo zrastle močje in žene, ki bodo razširjevali naše ideje o vsaki priliki in na vsakem mestu. Nas je nekaj stotin in vendar ni videti niti slišati, da bi se potrudili uresničiti svoje ideale. Priznavamo, da je ureditev naših razmer nujno potrebna, in vemo, kje tičijo napake. A vendar — molčimo. Jedro našega društvenega delovanja in življenja je vsestranska vzgoja. Vi, učitelji, glavni kulturni borci, ne izpuščajte niti ene prilike, da ne bi pomagali pri javnem delu!

V kraju, kjer je morda samo nekaj naših bralcev, naj se snidejo vsaj enkrat v tednu ter razmotrivajo

vse razmere in pomagajo ustvarjati organizacije.

Imamo celo vrsto dobrih misli, vsepovsod vedno beremo nove in nove nasvete, toda ne vidimo njih praktične uporabe. Ljudstvo je še vedno nezaupno in se čuti prevarano. Kdor ima odprte oči, vidi celo vrsto napak in nerednosti, katere so dopustili ob preobratu gotovi krogi. Koliko stvari nismo razumeli in kako so slabi zgledi pokvarili vrsto dobrih, toda slabotnih ljudi!

Ne sramujmo se, te napake priznati, marveč stremimo za popravkom. Kdor ima priložnost, obiskati tuje države, bo spoznal, da je drugje morda slabše kakor pri nas, toda to ne sme biti povod k tolažilnemu brezdelju, temveč ravno razlog, da izrabimo ugodne razmere k izboljšanju in obrambi naše svobode, ki si jo z duševno lenobo in dopuščanjem raznih nepravilnosti podkopavamo v veselje onih, ki ji pripravljajo propast. Krivda je na nas vseh, ne na tej ali oni strani. Vsa moč pa tudi vsaka slabost izvirata iz ljudstva!

Dvoje pisem iz tujine

Iz Horst-Emscherja na Westfalskem v Nemčiji nam pišejo: «Domovino» vsi najraje beremo in jo težko pričakujemo. Ta list je najbolj pravičen in resnicoljuben, obenem pa najbolj poučljiv za kmeta in delaveca. Odslej se bomo tudi mi češče javljali z novicami na Westfalskem. Danes poročamo, da je nedavno tu umrl naš rojak in zvest član jugoslovenskega delavskega in podpornega društva Franc Koncilja, rojen dne 2. septembra 1866., doma iz občine Dol pri Kamniku. Bil je zvest naročnik «Domovine», četudi so mu prečastiti gospod duhovni svetnik Kalan nekoč pripotočili, naj zapusti naše društvo in «Domovino». Njegova žena Eva Konciljeva je dobila od zveze omenjenega društva 75 zlatih mark za pogrebno podporo in je društvu poslala lepo zahvalo z zadržilom, da še nadalje ostane zvesta članica društva. Prihodnjč kaj več. Z narodnim pozdravom na vse čitatelje «Domovine» ostajamo zvesti temu priljubljenemu listu. V imenu slovenskih delavcev: J. K.

Iz Eysten Limburga pa nam poročajo: Tudi mi se moramo enkrat oglasiti v priljubljeni «Domovini», ki nam tukaj v tujini prinaša obilo razvedrila. Nas je precej slovenskih fantov tu v Belgiji ter se nahajamo vsak dan nad tisoč metrov pod zemljo. Tak je naš poklic, ker smo rudarji.

Zadovoljni nismo preveč, ker je plača vedno ista, draginja pa sleherni dan narašča. Trgovci so menda edini zadovoljni, ker niso pod nobenim nadzorstvom. Svobodno lahko dvigajo cene, odkar je vrednost franka tekom zadnjih šest mesecev padla skoro za polovico. Zatorej vam, predragi rojaki, svetujemo, da semkaj v Limburg ne hodite sreče iskat in se ne dajte zapeljati od agentov, ki sleherni mesec gredo v Avstrijo, na Madžarsko, Poljsko in v Jugoslavijo in pripeljejo s seboj po par nevednih mož. Nikomur torej ne nasedajte. V stanovskih in društvenih razmerah lepo napredujemo. Dasi nas je malo število Slovencev, smo že ustanovili svoje podporno društvo, ki dobro napreduje. H koncu pristrčno pozdravljamo vse bralce in bralke «Domovine», ki ji ostanemo zvesti naročniki. — J. Z.

Za vestfalske Slovence

Poziv članom Zveze jugoslovenskih delavskih in podpornih društev v Nemčiji.

Z ustavitvijo obratov na celti Hermann v Selm-Beifangu je od 1. julija dalje nad 20 slovenskih družin z nad 50 otroci brez kruha in zaslužka.

Pristojne občine v Selmu in Borku se branijo podpirati te naše sorojake iz sirotinskih fondov, češ, da so zaradi velikega števila domačih brezposelnih že itak občutno prizadete. Brezposelne podpore, kakor znano, naši rojaki ne dobivajo radi brezposelnega stanja. Naš konzulat je apeliral na nemške oblasti, da nudijo brezposelnim svojo pomoč; uspeh te intervencije pa še ni znan.

Pomoč je nujna! Zato prosim pristrčno vse naše zvezne člane in rojake sploh, da priskočijo tem bednim z denarnimi prispevki na pomoč. Vsak najmanjši dar bo sprejet z veseljem in globoko hvaležnostjo. Prispevki naj se pošiljajo na naslov zveznega blagajnika Josipa Kuznika, Bottrop-Eigen, Beyrichstrasse 8. V zmislu zveznih pravil prosim vse gg. predsednike naših društev, da prirede na svojih zborovanjih v mesecu avgustu v ta namen prostovoljne zbirke z nabiralnimi polami. Dalje priporočam zveznim članom, naj opuste nameravane izlete, ki povzročajo nepotrebne stroške, in naj za to pripravljene denar žrtvujejo svojim bednim sorojakom v Selm-Beifangu. — Izkaz vseh darovalcev se bo objavil.

Z narodnim pozdravom!

Ljubljana, dne 21. julija 1926.

Pavel Bolha

predsednik Zveze.

Polenarju ciganka, in jaz sem bila na poti, da mu prisežem večno ljubezen! O, Bog, kaj mi je storiti?»

«Gospoda župnika pojdem vprašat,» se je odločil Slakar. «Dali bodo kak svet ali navodilo in presodili, ali naj se ženitev razdre.»

«Pojdite, oče!» ga je prosila hčerka. «Gospod bodo sedajle pri večerji in nihče vaju ne bo motil v tem času.»

«Pojdem, čeravno nisem prijatelj večernih potov.» Slakar je oblekel zimsko suknjo, na glavo je nategnil polhovko, vzel je palico ter je šel proti župnišču. Istočasno se je poslovil tudi Francelj, ki se je podal k Črničcu, obvestit Lovra o uspehu svoje nakane.

Slakar je našel župnika pri večerji; takoj je odložil žlico ter se je na vsa usta začudil nad njegovim poznim prihodom. Ponudil mu je stol ter ga vprašal, s čim mu more postreči.

«Ni mogoče!» je ostrmel župnik, ko je slišal, kaj se je zgodilo. «Lovro naj bi bil to napravil, saj se mu nedolžnost bere z obraza! Ne, ne, tega ne morem verjeti!»

«Sam je priznal, prečastiti. Samo tega še noče povedati, kje se je izpodtaknil.»

«Sam? A tako! In kdo naj bi bila tista nesrečnica, kaj mislite?»

«Najbrž je Polenarjeva dekla, ki je nedavno zapustila službo. Tista ciganka...»

«Kaj ga je vendar zmotilo? Ubogi siromak!»

«Nič ga ne milujte, gospod župnik, spravil nas je v veliko sramoto. Svetujte, kaj nam je storiti?»

«No, če je Lovro res zabredel, potem seveda morate ženitovanje razdreti in jaz bom ustavil oklice. Kar je, to je, ne pomaga nobeno mazilo! Sicer pa ga bom poklical k sebi, da čujem njegovo lastno besedo.»

«Zelo vam bom hvaležen, gospod župnik. Vam bo povedal resnico, če ga boste znali prijeti. O uspehu pa nas obvestite, ne bo zastonj.»

Še tisti večer je moral mežnar oditi v Kolavdrijo povedat Lovru, da ga vabi župnik na važen razgovor.

«Ali bo kaj posebnega?» je Lovro nalašč nekoliko pözivedoval.

«Ne vem,» mu je odvrnil. «Gospod župnik so že ves teden nekam slabe volje. Pridi pa le gotovo jutraj po maši. Tako mi je naročeno.»

Drugo jutro se je napotil Lovro v župnišče. Vest mu ni sicer ničesar očitala, a vendar se je nekoliko tresel, zakaj poznal je župnika in vedel, da se nad vsako malenkostjo silno razburi.

«No, Lovro,» ga je nagovoril, «lepe reči se čujejo o tebi...»

Lovro je molčal. Povesil je glavo ter je gledal v tla.

«Zagovarjaj se in reci, da ni res...»

«Ne morem...»

«Ne moreš? Vidim, da ne moreš! Greh ti zapira besedo, grdo si umazal svojo dušo. Adamu si podoben, ki je jedel prepovedan sad. Sram te boži!»

«Adam je postal svetnik. Njegov spomin obhajamo zadnji dan pred božičem.»

«Še norčevati se upaš, namesto da bi jokal nad svojim grehom. Lovro, kam si prišel! Za take ljudi je v peklu pripravljen poseben prostor...»

«In če bi se spokoril?»

«Hinavec! Takrat, ko si grešil, pa nisi mislil na pokoro! Ali ne veš, da po smrti ne pomaga kesanje? — Res, grdo si se ponižal, poštenje si vrgel od sebe. Fej!»

«Namesto, da bi me dvignili k poboljšanju, pa me zmerjate...»

«Kakor zaslužiš...»

«Zaslužil bi nekoliko tolažbe...»

«Pojdi, midva sva opravila. Ampak Polonica ne dobiš!»

«Hvala, gospod župnik!» Lovro se je priklonil in odšel. Pred župniščem je zadel ob Slakarja, ki ga ni niti opazil, tako se mu je mudilo do župnika, kjer bo izvedel, ali naj se ženitev izvrši.

«Sedaj smo na jasnem,» je župnik povedal Slakarju. «Lovro je kriv, nič ni mogel tajiti, hotel pa tudi ni ničesar priznati. Na vsak način morate ženitev razdreti, radi lepšega pa recite, da ste jo samo prestavili.»

«Prav! Bomo pa prestavili, gospod župnik.»

Slakar se je globoko priklonil in zahvalil za nasvet. Še tisti večer je napregel konje, najel je nekaj fantov, ki so se odpeljali v Kolavdrijo po nevestino opravo.

Lovro se je delal zelo iznenadenega, ko so dospeli pred njegovo hišo. Vznemirjen je hodil okrog voza in vpraševal, kaj bi prav za prav radi naložili.

«Po balo smo prišli,» mu je odgovoril Slakar s pritajeno togoto. «Polonica je nekaj zbolela in pravi, da bi poroko prestavili.»

«Radi tega pa bale še ni treba odvažati. Tukaj naj počaka; pri nas je na varnem.»

«Vsakemu svoje! Polonica je v tem oziru silno natančna. Fantje, kar naložite!»

Pričeli so nakladati in Slakar je pazil, da niso ničesar pozabili. Molče je hodil okrog voza ter se ogibal Lovra, ki se mu pa tudi ni nastavljal, vedoč, da ga bo starec pred odhodom najbrž še robato ozmerjal.

«Nisem mislil, da se mi bo kaj takega pripetilo,» je Lovro omenil fantu, ki je pomagal nakladati.

«Škoda ženitovanja,» mu je odvrnil. «Poglavito na te da si nam plačal nevesto.»

Poplave in neurja v preteklem tednu

Sedaj, ko nam je po dolgem času zopet enkrat res dan sijalo sonce in nam ojačilo upanje, da bo morda vendar enkrat konec groznih dni, si oglejmo nesreče, ki so bile strašne za prizadete kraje in katerih posledice bomo občutili v vsej državi. Hudi so bili dnevi v vsej zadnji dobi, o čemer smo že poročali, toda najhujše je bilo v preloženem tednu, o čemer pričajo naslednja poročila v koledarskem redu:

Sreda, dne 14. t. m.: Donava in Drava še vedno naraščata, pričakuje se nov val in nove strašne poplave; najhujše je v Baranji. Ljudje, domačini in vojaki, so noč in dan na delu na nasipih. Trepetaje gledajo, kje se pokaže slaba stran nasipa in nastane nevarnost predora. Ako zamude priliko in hitro ne zamaše vrzeli, se voda razlije in zopet bo velikanska površina žitnega polja z gospodarskimi poslopji vred uničena. Zelo hudo je tudi pri Koprivnici, kjer niso pričakovali povodnji. Nepričakovano je pridrvel silni val in porušil vse, kar mu je bilo na poti. V dveh urah je voda porušila osem hiš; škoda znaša nad 20 milijonov dinarjev. Pri Sunji je voda odnesla nad 750 m železniške proge. V okolici Stare Gradiške so valovi predrli nasip in poplavili nad 1000 oralov polja. Dolnji del Osijeka je že pod vodo.

Četrtek, dne 15. t. m.: Kakor vse dni, je tudi v sredo grozila največja katastrofa baš v okolici Apatina in ni dosti manjkalo, da voda ni pretrgala tudi drugih nasipov. Največ skrbi povzroča naraščajoča Donava, ki že od leta 1876. ni dosegla take višine. V nevarnosti je nasip v bližini Darde, ki je dolg nad 50 km in štiti preko 40.000 oralov polja v Baranji. Pa tudi iz Bosne in Hercegovine prihajajo slaba poročila. V Hercegovini je v terek bilo strašno neurje. Veter je bil tako silen, da je izpulil nebroj brzozavnih drog. Neretva in Radobolja naglo naraščata. Spodnji Hercegovini grozi poplava. V bližini Štipa se je v terek utrgal oblak, reka Otinja je prestopila bregove. Tudi Vardar stalno narašča.

Petek, dne 16. t. m.: V Sloveniji pada Sava. Bačka in Baranja pa pričakujeta novo katastrofo,

ki ne bo več poplava, temveč pričetek potopa. Da se naval vode vsaj nekaj časa zadrži, so vsi delavci, do sedaj zaposleni na polju, najeti od velikega županstva v Osijeku za očiuvanje nasipov. V sredo zvečer se je razlila Sava pri vasi Bolj v bližini Bosanskega Šama čez bosansko stran in poplavila nad 6000 ha zemlje, posejane s koruzo. Škoda znaša nad 30 milijonov dinarjev. Najhujša nesreča je zadela mesto Peč in okolico, kjer je neprestano lilo nad tri ure. Reka Bistrica je pridrvela v mesto, odnesla, kar je dosegla, in zahtevala nad 60 človeških žrtev; bili so to po večini siromašni Črnogorci, ki so prišli semkaj na delo. Poleg tega pa je strela na Rügovski planini uničila nebroj ovac, tudi ponajveč last ubogih Črnogorcev. Tudi reka Drina je silno narastla in odnesla več domov; bilo je tudi tamkaj nekaj človeških žrtev.

Sobota, dne 17. t. m.: Petkovim poročilom slede še hujša. Strahovita panika v Apatinu. Dožim v splošnem vode padajo, prihajajo vedno groznejša poročila iz Bačke. Katastrofa, ki je grozila že več dni, je nastopila v noči od četrтка na petek, ko je ob 3. uri zjutraj Donava prodrla glavni nasip. Voda je udrila skozi 50 m široko odprtino. Pretrgala je nasip pri Josinem Foku blizu Novega Sada. Pri Valpovu je Drava poplavila nad 20.000 oralov polja. V Apatinu so prišli vojaki in skušajo obdržati drugi in tretji zasilni nasip. Ako voda še ta dva predere, potem sledi nezgoda, kakršne ne pomni zgodovina; uničen bo najplodovitejši del naše zemlje. Hudourniki pri Peči so odnesli nad 12.000 ovac, mnogo konj in goveje živine. Zrnja toče, ki je med neurjem padala, so tehtala do 1 kg. Tudi iz Like prihajajo strašna poročila. V noči od 14. na 15. julija je nevihta uničila vsa tamošnja polja. Vrhovi Velebita so zasneženi.

Nedelja, dne 18. t. m.: Pri Apatinu Donava še vedno narašča in so morali velik del nasipov opustiti. Uničen je velik del polja, kjer še niso poželi pšenice. Škoda je ogromna, samo na tem mestu presega 200 milijonov dinarjev. Porušen je železniški most in prekinjena je telefonska in

brzojavna zveza z ogroženimi kraji. Prispele so tudi grozne vesti o poplavah v Srbiji, kjer so uničeni veliki kompleksi polja. V soboto so bile v okolici Beograda silne nevihte.

V nadaljnjem še vedno prihajajo iz nekaterih krajev slaba poročila in bo trajalo še dolgo, preden se voda odteče. V splošnem pa vode padajo in upajmo, da je konec strahot in nesreč, ki so jih neurja prizadejala našim sodržavljanom in katerih posledice bomo občutili vsi. Če pomislimo, da je bilo v Hrvatski in Vojvodini poplavljenih skupno nad 100.000 oralov plodovite zemlje, in sicer v Baranji 8497 oralov, 24.000 oralov na državnem posestvu Belju, 19.000 oralov pri Apatinu in okoli 50.000 oralov pri Bogojevu, lahko razvidimo, koliko bo država prikrajšana na dohodkih in kakšni so bili reševalni stroški.

Pa tudi Slovenija je precej trpela, in sicer največ mariborska oblast. Najhujše sta bili prizadeti celjska in pljuška okolica, kjer so utrpeli ogromno škodo na poljih in na različnih industrijskih podjetjih; pa tudi nekaj človeških žrtev je bilo.

DOMAČE NOVOSTI

* **Nadaljevanje I. Albrehtove povesti »Za sina«** mora danes zaradi pisateljskih zadržkov izostati.

* **Kraljevska dvojica za poplavljenec.** Minister dvora dr. Janković je poslal v nedeljo predsedniku Rdečega križa dr. Leku sledeče pismo: Gospod predsednik! Sporočam vam, da vam bo kraljevska blagajna izplačala 1.200.000 Din kot prispevek kralja in kraljice za poplavljenec. Obenem je minister dvora poslal predsedniku glavnega odbora za pomoč poplavljenecem dopis, v katerem ga obvešča, da sta kralj in kraljica sprejela protektorat nad narodnim glavnim odborom.

* **Rumunska kraljica na Bledu.** V soboto dopoldne se je pripeljala z rumunskim dvornim vlakom na Bled rumunska kraljica Marija. Na Bledu ostane nekaj tednov, nakar se menda odpravi v Ameriko.

* **Kralj Aleksander krstni boter.** Trgovcu Stjepanu Milišiću v Duboškem v Hercegovini se je

«Ti si kriv!» je Slakar vsekal Lovra. «O, če bi bili prej vedeli...!»

«Name zvrčate krivdo? Ali ni Polonica zbolela?» se je postavil Lovro pred očeta.

«Kaj pa imata?» so ju obstopili fantje.

«Nič ni posebnega,» je odvrnil Slakar. «Hitro poženimo, če ste naložili!»

Voznik je poslušno pognal in fantje so poskakali na vozove.

«Zbogom, oče!» je zaklical Lovro za odhajajočim Slakarjem.

«Bog naj te kaznuje!» mu je odzdravil. «Smilij se mi ne boš.»

«Kaj neki imajo?» so ugibali sosede med drdranjem vozov. «Ženijo se in kregajo.»

«Balo so odpeljali,» je pripovedovala Avševa Urša, vaška klepetulja. «Greh, samo Lovrov greh. Fant ima ljubavne razmere, zagazil je v sramoto... Ali še nič ne veste?»

«O, jejhata!» so se plašile sosede ter ga pričele obirati. Prva je vedela, da je Lovro pokvarjen fant, druga je njegovo nesrečo privoščila njegovi materi in tretja je podila od Črnivca božji blagoslov.

«Da bi le mi kaj ne trpeli radi tega,» se je pačila obrekljivka v strahu pred božjo kaznijo. «Bojim se, da bomo vsi skupaj čutili božjo jezo.»

«Vsa vas bo nesrečna radi njega,» so uganile ženske. «Treba se je priporočiti kakemu posebnemu svetniku za izredno milost.»

«Pa Lovra moramo posvariti,» je omenila Urša. «On naj se poboljša in spokoril!»

«Strah me je pogledati ga,» je soseda zavahala nos.

Tisti teden se je v Kolavdriji govorilo le o Črnivčevem Lovru in o njegovem grehu. Nihče ga ni miloval; celo njegovi ožji prijatelji so ga pustili na cedilu. Čim bolj je bil kdo umazan, tem marljiveje je metal blato v na videz grešnega

soseda, ki je molčal ter se je obrekljivcem natihem rogala.

Župnik je v nedeljo ustavil oklice ter je ves svoj govor posvetil pohujšanju, ki je preplaval njegovo faro. Pobožne ženske so se jokale ter se obenem zgražale nad grešnikom, nevrednim božjega usmiljenja.

Razen žalosti in opravljanja pa je povzročil ta predpustni dogodek tudi dokaj šale in zabave. Fantje so zapili denar za prodano nevesto ter so ji v zahvalo vlekli »ploh« na pepelnično sredo. Slično so počastili tudi Lovra, s čimer so mu napravili veliko veselje, ki je moralo seveda zopet plavati po vinu.

Štiridesetdanski post je pomiril govorce o ženitvah ter zamislil resnejše pogovore. Tako so ljudje začeli dvomiti o Lovrovi pregrehi; izvedeli so, da služi Marička, nekdanja Polenarjeva dekla, v mestu pri odlični družini, kjer se ji dobro godi. O kakih znakih ljubavnih posledic ni bilo ne duha ne sluha.

O tem se je hotela Polonica osebno prepricati. Podala se je v mesto do Maričke ter jo je po ovinkih izpraševala po Lovru, ogibajoč se vsega, kar bi namigovalo na prestavljeno poroko.

«Lovra poznam le od daleč,» ji je odgovorila. «Dvakrat sem ga videla doma na dvorišču, govorila nisva nikoli.»

«Pravili so, da se imata rada...»

«Lagali so, ako se tako govorili.»

«Ježčš, česa se ljudje ne izmislijo!»

«Pa kdo je o tem govoril?»

«Společno so pripovedovali...»

«Lažniki! Saj jih poznam! Zaničevali so me, ko sem služila pri Polenarju, in še sedaj me ne morejo pozabiti.»

Polonica se je poslovila ter jo je zadovoljno ubrisala proti domu. Oče in mati sta jo čakala

na pragu v nestrpni radovednosti, kakšno bo njeno poročilo.

«Marička je nedolžna,» je povedala v eni sapi. «Sama sem se prepričala.»

«Morda pa je kaka druga,» je ugovarjala mati. «Lovro je že moral nekaj zagrešiti; po krivem ga niso obrekli.»

«Čudno, da se tako dolgo ničesar ne odkrije,» je Polonica premišljala.

«Vse bo prišlo na dan,» je trdil oče. «Pomlad bo marsikaj razjasnila.»

April in majnik sta izvabila prebivalce iz hiš v cvetočo naravo; pričeli so orati in sejati, njih misli so se zbrale pri delu in le semintja se je kdo spomnil predpustnih dogodkov. Pozabiti jih seveda niso mogli Slakarjevi in pa Črnivčev Lovro, ki se je na zvit način odkrižal-oblastne gospodinje.

«Sam vrag ti je vdihnil to zvijačo,» se je nekoga majevega večera pogovarjal s Francelem, svojim prijateljem. «Jaz bi se je ne bil mogel tako na lepem iznebiti.»

«Zares se čudim, kako sem prišel na srečno misel. Kar sama od sebe se mi je rodila, če bi jo bil iskal, bi je ne bil našel. — Nekaj si moral pa seveda trpeti radi tega; jeziki ti niso prizanesli.»

«A danes jih je sram.»

«Polonica pa je zdaj name huda; pravi, da sem te obrekoval in zakrivil, da je razdrila poroko.»

«Aha! Slepa kura je našla zrno ter ga bo morala pozobati. Ženitev pa so sami razdrili; ti jim nisi rekel, da naj jo prestavijo.»

«Najbrž bodo poroko še zahtevali. O tem že nekaj govorijo.»

«Ničesar ne morejo zahtevati; kar so hoteli, imajo, saj se jim je izpolnila želja. Nevesta pa

rodil te dni sedmi sin. Na krstno slavo je povabil 70 uglednih meščanov iz Metkoviča in približno 100 drugih povabljenecv. Milišić je zaprosil kralja, naj bi prevzel botrstvo sedmemu sinu. Kralj je prošnji ugodil in odredil višjega oficirja iz Mostarja, ki je kralja zastopal pri krstu.

* **Jubilej koroškega rodoljuba.** Znani koroški rodoljub g. Gregor Einspieler, ki je po izgonu iz Koroške po velikem trpljenju končno dobil župnijo Sv. Jurij v Slovenskih goricah, je te dni praznoval petdesetletnico svojega mašništva. Vrlemu narodnemu duhovniku želimo še mnogo srečnih let!

* **Razlagova slavnost z odkritjem spomenika** pri Mali Nedelji je preložena in se vrši nepreklicno ob vsakem vremenu v nedeljo dne 1. avgusta. Sodeluje ljutomerska in domača godba ter več pevskih zborov. Predpoldne slovesna sv. maša in odkritje spomenika. Popoldne ob treh slavnostna akademija v Društvenem domu: pevske, godbene točke ter alegorična igra v treh slikah «Dr. Razlagovo rojstvo». Nato prosta zabava. Zvečer ob pol devetih uprizoritev burke «Ovire» in umetni ogenj. Pokažimo, da znamo ceniti spomin zaslužnih mož z obilno udeležbo na slavnosti. Prireditelj je nadstrankarska, zato se vabijo vsa društva (ki pa nastopijo v civilu) ter cenjeno občinstvo od blizu in daleč. 1. avgusta pridite vsi k Mali Nedelji!

* **60letnica pomorske bitke pri Visu.** V torek je poteklo 60 let, ko je pokojna Avstrija dosegla svojo prvo in zadnjo večjo zmago na morju. Takrat sta si stali nasproti precej moderna in močna italijanska ter starokopitna, večinoma iz lesenih bojnih brodov obstoječa avstrijska mornarica. Po hudem boju je končno odnesla zmago avstrijska mornarica, kateri je poveljeval admiral Tegetthof, rodom iz Maribora, kjer še danes stoji v Slovenski ulici njegova rojstna hiša.

* **Sprejem v državno službo** začasnou ustavljen. Zaradi pomanjkanja kredita je minister za notranje zadeve izdal objavo, po kateri se nikdo ne more sprejeti v državno službo, dokler ne bodo dovoljeni novi krediti.

* **Pomagajmo nesrečnim!** Neprestano deževje je povzročilo katastrofalne poplave po vsej naši

mora imeti srce, ki ga Polonica nima, in zato ne bova nikdar mož in žena.»

V veži so se začule stopinje, Slakar je odprl vrata in stopil v sobo. Bila ga je sama prijaznost in ljubeznivost napram Lovru, dočim je Francelj opazil, da mu je neljuba njegova prisotnost, zato jima je voščil lahko noč.

«Pred pustom smo predstavili poroko,» je omenil po njegovem odhodu. «Saj veš, kaj se je govorilo, kar pa ni bilo res. Zato pa krenimo na prejšnjo pot in nadaljujmo...»

«Ne vem, kaj naj bi nadaljevali,» se je Lovro delal nevednega.

«I, no, ženitev. Tam, kjer smo nehali.»

«Kdo pa je nehal, očka? Kdo je prišel po balo in prestavil poroko?»

«Jaz sem se preneglil. Zdaj pa hočem popraviti in vzamem besedo nazaj. Dam ti Polonico, ki se strinja z mojo voljo.»

«Zdaj ni časa za ženitev, preveč smo obloženi z drugim delom.»

«Kdaj pa bomo napravili? Saj imamo itak vse pripravljeno.»

«Ob svetem Nikoli.»

«A tak si, Lovro?»

«Ne morem pomagati!»

«Ali se ne boš še premislil?»

«Nikdar, očka! Kar sem rekel, sem rekel.»

«Potem pa lahko noč!» Jezno se je zasukal Slakar ter zaloputnil z vratni. Vso pot se je jezil nad svojo nepreviđnostjo, nad Lovrom in «svetim Nikolijem», ki se ne nahaja v nobeni pratki, zaradi česar Polonica ni mogla zamenjati svojega deviškega stanu z zakonskim jarmom.

S o t e š č a n.

kraljevini. Porušeni in odplavljeni so domovi, pokončana bogata polja. Utonilo je nešteto živine, pa tudi mnogo človeških žrtev je zahteval razdivjani element. Materijalna škoda je velikanska, beda ljudstva v poplavljenih krajih nepopisna. Tudi pri nas v Sloveniji je povzročila poplava veliko škodo. Prva človekoljubna institucija, ki je započela akcijo v korist nesrečnim poplavljenecem, je «Rdeči križ». Naš oblastni odbor «Rdečega križa» bo storil vse, da vsaj nekoliko pomore nesrečnikom. Apeliramo na človekoljubno občinstvo, da priskoči nesrečnežem na pomoč. Denarni prispevki naj se pošiljajo na naslov: «Ljubljanski oblastni odbor Rdečega križa SHS v Ljubljani», odnosno na račun št. 11.862 čekovnega urada pošne hranilnice v Ljubljani, s kratkim obvestilom, da je denar namenjen za poplavljenecv.

* **Kredit za popravo cest.** Gradbeno ministrstvo je zbralo potrebne podatke o škodi, ki je vsled povodenj nastala na naših cestah, zlasti pa v južnih pokrajinah. Sedaj se izdeluje predlog za razdelitev kredita, ki je namenjen za popravilo cest.

* **Velik uspeh finančne kontrole ob severni meji.** V noči od četrta na petek so dosegli organi oddelka finančne kontrole v Svečini pri Mariboru pri svojem trudapolnem zasledovanju tihotapevcv na tej važni obmejni točki prav lep uspeh. Na meji so naleteli na večjo skupino tihotapevcv, ki so prišli iz Avstrije. Organi so družbo takoj ustavili. Nekaj tihotapevcv je pobegnilo in pometalo svoje svežnje od sebe, trije pa so prišli v roke organom kontrole. Pri pregledovanju nahrbtnikov so našli v njih 60 kg najfinejšega saharina in 25.000 komadov cigaretnega ovojnega papirja. Organi finančne kontrole so blago zaplenili in ga odposlali v Maribor na merodajno mesto. Ta dogodek je brez dvoma velik uspeh v vestnem izvrševanju službe finančne kontrole na naši severni meji. Upati je, da organi finančne kontrole za ta svoj čin ne bodo ostali brez nagrade.

* **Težka nesreča lesnega delavca.** Z Jezerskega nam poročajo: Dne 14. julija se je v tukajšnjih gozdovih pri sekanju hlodov težko ponesrečil delavec Matevž Cvirn. Zlomilo mu je levo nogo pod kolenom. Tragično je, da si je ta delavec po vojnem času že tretjič zlomil levo nogo pri tem delu. Ubogi ponesrečenec je tem bolj obžalovanja vreden, ker je oče še nedoraslih otrok.

* **Smrtna nesreča pri delu.** V Zrečah v konjiškem okraju se je preteklo soboto smrtno ponesrečil tamkajšnji posestnik Fr. Verčnik. S svojima sinovoma je mož podiral v gozdu drevesa. Vsled strmine se je neki plošč skotalil v dolino. Verčnik, ki je bil v nevarnosti, je naglo odskočil, pri tem pa padel tako nesrečno na oster kamen, da si je prebil lobanjo in obležal na mestu mrtev.

* **Panika zaradi ženskega glavnika.** Ko je v soboto zvečer krenil vlak iz Brežice proti Zagrebu, se je v nekem vagonu tretjega razreda začel razvijati dim in širiti vonj po ekrazitu. Vagon pa razen tega tudi ni bil razsvetljen. Potniki so mislili, da se je vnela os in da vagon že gori; drugi zopet so bili mnenja, da bo kaj eksplodiralo. Nastala je panika. Nekateri so skušali zapustiti vagon, odprli okna in potegnili tudi zavoro za primer nesreče. Vlak se je takoj ustavil in začelo se je preiskovanje. Dim se je med tem poizgubil in nevarnosti ni bilo več. Ugotovilo se je, da je neki ženi, ki je spala v vagonu, padel z glave glavnik iz celuloida na žarečo vžgalico ter zgorel. Malo je manjkalo, da zaradi glavnika ni prišlo do nesreče.

* **Požar na Mlakah.** Iz Mlak pri Gradcu na Dolenjskem nam poročajo: Ravno opolnoči med soboto na nedeljo je pri posestniku Jožetu Kralju na Mlakah izbruhnil požar, ki je uničil pod in hlev, dočim je drugo bilo oteto. Škoda se cenj na 15.000 Din, ki pa bo menda krita z varovalnino.

* **Ubežni vlomilec zopet pod ključem.** Iz Celovca poročajo, da je tamkajšnja žandarmerija zalotila nevarnega vlomilca in tolovaja Blaža Korenjaka, ki je nedavno pobegnul iz kaznilnice v Gradcu. Med tem časom je Korenjak baje izvršil več vlovov v Jugoslaviji in na Koroškem.

* **Dolgoletno krvoskrustvo.** Oblasti so prišle na sled dolgoletnemu krvoskrustvu v hrastniški kotlini. Prizadeta sta neki posestnik in njegova hčerka. Po njeni lastni izpovedi jo je h krvoskrustvu dovedla njena lastna mati.

* **Grozen zavratni umor.** V Semelcih pri Djakovem je bil preteklo nedeljo izvršen bestialni zavratni umor. Opolnoči so našli na dvorišču tamkajšnje gostilne mrtvega 17letnega sina posestnika Joso Kellerja. Imel je prerezan trebuh, iz katerega so visela čreva. Kakor se je dognalo, je umor izvršil neki tekmeec, katerega je odklonila bogata Kellerjeva nevesta. Osumljenec je bil aretiran, vendar pa krivdo odločno taj.

* **«Brezalkoholna Produkcija»**, Ljubljana, Poljanski nasip 10/7, pošlje vsakemu naročniku «Domovine» zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga tako; ne bo Vam žal!

Trg Lemberg in stare zgodbe

Če je kdo bil kdaj tako srečen, da se je vozil po železnici od Grobelnega do prekrasnega zdravilišča Rogaska Slatina, si golovo ni mislil, da se nahajajo tu okrog tudi izredno zanimivi kraji. Ko se pripelješ do postaje Mestinje, izstopiš in se napotiš proti Smehovi gostilni. Tu se znajdeš naenkrt na križišču štirih cest. Prijatelj, gotovo ne veš, kam bi se obrnil! Če nisi slabe volje in če imaš kaj žilice za zgodovino, se napoti z menoj po desni, precej zapuščeni cesti proti nekdanjo tako slavnemu trgu Lembergu in poveša ti bom marsikaj zanimivega. Torej poslušaj!

Nekdaj v starih časih, ko so še grolje in krvoločni Habsburžani tlačili ubogo ljudstvo, ko so divjale večne vojske in je kuga imela obilno žetev, tedaj, ko so še Turki prihajali na Slovensko, je tropa teh divjakov pridvela nekoč tudi v trg Lemberg. Pobili so mnogo ljudi, vrednosti pa so pobasali svoje malhe. Sam turški paša je stopil na vrh podružniške cerkve na gričku ter jo s svojim krvavim krivim mečem presekal na troje.

In tistih dob, tako ti povem, ljubi prijatelj, so živelj v Lembergu zelo prebrisani ljudje, da jim daleč okoli ni bilo para. Zelo so se množili in ker so bili tudi izredno pobožni, jim je kmalu postala farna cerkev premajhna... Ne prekinjaj me s vprašanji, kako daleč je še do tega zanimivega kraja. Malo potrpi, medtem pa ti pripovedujem dalje; saj vidiš, kako je lepa kamenita bela cesta. Poslušaj bistri potoček, kako žubori in pogljej vodico, ki skaklja po kamenju, da še kar peni. Ptičice naju zabavajo s svojim žvrgolenjem in sveži zrak nama polni prsi; ali ne sili vse to človeka k pripovedovanju?... Torej, kakor sem že rekel, farna cerkev jim je postala premajhna in nastalo je pereče vprašanje, kako temu odpomoči. Zberejo se vse pobožne ovčicefarani pri gospodu županu na posvetovanje. Župan, častitljiv starček, ki je videl na lastne oči samega turškega paša, jim nasvetuje s pokroviteljskim glasom: «Veste kaj, ljudje božji, hiša božja se mora raztegniti!» Lepo so se zahvalili žilavi možje in brhki fantje, rekoč, da bodo to delo takoj storili in so se — hitra odločnost jo zelo lepa lastnost — takoj podali v cerkev. V cerkvi so se postavili lepo složno ob zidu, nato pa so začeli tiščati, da je bilo veselje. Tedaj reče eden, bil je gotovo precej nestrpen: «Pojdimo, pogledjmo, morda je že dosti velika!» Toda niso mogli spoznati, če se je zidovje kaj premaknilo. Tedaj jim nasvetuje postaren mož, naj slečejo suknje in jih položijo ob zidovju. Če se bo zidovje premaknilo, pa bo pokrilo suknje. Rečeno — storjeno! Možje, veseli pametnega nasveta, so hitro slekli suknje, jih lepo položili na zunanji strani cerkvenih zidov, pa so se vrnili v cerkev. In zopet so tiščali, tiščali... Pot jim je že curkoma lil z obraza in vse kosti so jih že bolele.

V tistem času, ko še ni bilo toliko orožnikov kakor sedaj, ni bilo po cestah in po vaseh posebno varno. Našlo se je mnogo ljudi, ki jim ni bilo do dela in ki so rajne pohajkovali in rokov-

rjačili. Ravno v tem času, ko so se Lemberžani potili v potu svojega obraza, da bi povečali hišo božjo, se je zgodilo, da se je priklatil mimo cerkve tak rokovnjač in ta pobere lahkovernim Lemberžanom ne glede na to, da so se tako trudili pri Bogu dopadljivem delu, vse suknje.

Ko so se možje v cerkvi naveličali hudega posla, so mislili, da bo cerkev gotovo že dovolj velika in zato so šli ven ogledovat uspeh svojega dela. Kako veselje jih je prešinilo, ko niso več videli suknj! Trdno so bili prepričani, da so hišo božjo toliko raztegnili, da je zakrila vse njihove suknje.

V tistih časih so imeli v Lembergu zelo mladega organista. Kakor je to navada, je bil tudi ta organist — pisal se je Mihec poskočni — res zelo poskočen, seveda najbolj pod okni brhkih lemberžanskih deklet. Podnevi je spal in zane-marjal cerkev, ker pometanje ni bilo v navadi. Nesnaga je že prišla do vrhunca, tako, da se je na zvoniku na lini nabral cel kup zemlje. Ptice so nanosile travinega semena in tako se je zgodilo, da je v zvoniku začela rasti trava. Kaj bo, kaj bo? Cerkev je začarana! Tako so mislili, in zopet so se zbrali pri svojem županu, da ga prosijo za nasvet. Ta jim modro reče, naj potegnejo kako živince na stolp, ki bo popaslo travo. Vsi se vrnejo k cerkvi in premišlujejo. Pa se oglasi eden izmed njih in jim pravi: «Imam velikega bika. Tega bomo potegnili v zvonik in ta nam bo pojedel vso travo!» Rečeno — storjeno! Mož pripelje tolstega bika, neki drugi pa je med tem prinesel močno vrv in žilavi možaki so začeli vleči težko žival v stolp. Žival je seveda v hudi bežini začela rjuti in debelo gledati, ker ji je primanjkovalo sape, ljudi pa je bilo strah, da jih zadene šiba božja. Ali eden se je ojunatil in jim je zaklical, da žival kruli zato, ker je lačna in se ji je treba cede po mastni paši. Zato tudi tako delo gleda. In možje so s podvojeno močjo vleli, da bi se žival hitro najedla. Žal pa je bil bil tega mnenja in je poginil. Spustili so ga na zemljo v zvoniku pa so pustili, ker so bili uvajali, da hoče Bog tako imeti.

Če pa tedaj pa pripelje kmet iz Mestinja mimo polu voz buč. Vsi ga skrbno vprašujejo, kaj ima. Kmet pa je bil velik šaljivec in poln dovtipov, zato jim reče: «To so taka jajca, iz katerih se valijo žrebeta!»

«Hentaj te, to bi pa bilo nekaj za mene!» si je mislil župan, ki je imel doma v hlevu dve težki kobili, pa mu ni nobena hotela žrebetiti.

«Koliko pa stane eno takšno jajce?» vpraša župan kmeta.

«Veste kaj, gospod župan, po pet srebrnih tolarjev vam jih pa odstopim!» se odreže zviti šaljivec. Župan je malo pomislil, nato pa je kupil dvoje jajc. Kmet, vesel tako dobre kupčije, jo je odkuril urnih krač, ker se je bal, da ljudje ne bi spoznali predrzne šale in ga kaznovali. Vsi zborovalci so šli nato domov, najbolj vesel pa je bil med njimi župan, ker je naredil tako sijajno kupčijo. Pot ga je peljala strmo v hrib, kjer je stala njegova lepa hiša. Ves osopel je šel takoj v hlev, ter si dejal sam pri sebi: «Hej, lindica moja, sedaj pa mi boš le enkrat zvalila žrebet!» Nato je začel dajati omenjena jajca pod kobilo. Ta pa ni bila vajena takšnega početja od strani gospodarja in ga je, nerazumna kakor že je, brenila od sebe. «Saprament, kaj pa naj sedaj počnem?» se je vpraševal župan. Toda brihtna glavica, kakor je on bil, jo je takoj pogruntal in odšel v hram po sekuro, nato pa se hitro vrnil nazaj v hlev. Spoloma pa so mu naravnost rojile po glavi vesele misli, kako mu bo kobila naenkrat izvalila dvoje žrebet. To bo veselje! Dospelši v hlev brzo odveže kobilo, jo pelje pod bajto in priveže na mačan steber, nato pa gre na skedenj po slame, ji lepo nastelje ter ji s sekuro odseka vse štiri noge. Tedaj pa je kobila takoj in brez obotavljanja lepo sedela na jajcih.

Minili so trije tedni, odkar je župan nasadil kobilo, in vse je še bilo mirno. Župan je bil le radoveden, kdaj bo njegova lindica zvalila, zato je poklical vse sosedo, ki so po stari navadi pripeljali trugnoma. Na povelje županovo so presta-

vili kobilo in glej ga šmenta! kakor nalašč je nekdo izmed njih sunil z nogo v tisti dve jajci, da sta se zvalili po hribu navzdol. Ljudje so pustili kobilo in hiteli gledat, kaj bo. Buče so skokoma drvele po hribu navzdol, in glej čuda; na sredi hriba je rasel leskov grm, pod njim pa je ležal zajec, in ravno v ta grm so priletele buče. Ob udarcu v grm so se buče razklale, ubogi prestrašeni zajček pa je skočil iz grma. Župan je — od veselja se je čutil dvajset let starega — tekel za zajcem, da se je kar kadilo, ker je mislil, da je žrebe in je kričal za njim: «Cuzi, na, na, na!» Toda dolgouhec se ni zmenil za njegovo kričanje in vabljenje ter jo je urno pobral v bližnji gozd. Župan, ves v srdu in strahu, ker je mislil, da je vse zacoprano, je hitro razposlal patrolje svojih zvestih podanikov iskat pobeglo žrebe.

Eno patroljo je poslal tudi proti Mestinju. V bližnji vasi stanujoči kmet Luka Slamnik se je ravno nekaj prej vračal od svoje žlahte s fureža ter je, nadevan vina, pozabil na vse gorje: na tlako, na Turke, na strahove in na čarovnice. Da bi lažje hodil, si je marsikako okroglo zažagal. Pri tem pa je izgubil iz svoje cule ravno pod trgovom Lembergom klobaso krvavico. In patrolja iskalcev je našla to klobaso. Groza in strah jim pretrese mozeg in kosti: «Kaj, za božjo voljo, kaj neki je to?» Urno se vrnejo k županu in mu strahoma povedo, kaj so našli. Župan, ki je bil prebrisana glava, je hitro sklical s svojim rogom tržane in dobro oboroženi s puškami se podajo na pohod. Z njimi je šel tudi gospod župnik, ki se je v strahu za farane brž oblekel v črni plašč, vzel blagoslovljene vode in črne bukve. Kmalu so dospeli na lice mesta. Župan in župnik sta kmalu spoznala, da mora biti to neka strašna zver. Župnik jo je hitro poškopil s blagoslovljeno vodo, bral nekaj ceremonij, ter končno ukazal: «Možje, če niste babe, dobro pomerite in ustrelite pošast!» Res so na povelje vsi ustrelili in tako dobro zadeli, da se je pošast razkropila.

Tedaj jim je zrastel pogum in približali so se razstreljenim kosom in si vse dobro ogledali. Veliko veselje jih je prevzelo, ko so se prepričali, kako dobro delo so storili, ker je imela ta pošast toliko drobnih jajec v sebi, da bi lahko vse ugonobila.

Ohe, prijatelj, sva že v trgu, sedaj pa moram nehati. Lahko si na tihoma razgledava vse te starinske stvari in zanimivosti. Trg se je prenovil, ljudje so se izobrazili, najdemo le še travo v zvoniku in na oglu županove hiše zlato roko v znak nekdanje moči in slave. Priporočam pa ti, da molčiš o tem, kar sem ti povedal, da ne dobiš kaj gorkega po tistem delu telesa, kjer sediš...

Krvava noč

Macedonija! Kolikokrat se govori in v listih piše o tej pokrajini! Vsemu svetu je znano njeno ime radi vednih bitk, ki so se vršile na tem področju. Vsa ta zemlja je prepojena s krvjo srbskih junakov, a tisočeri grobovi krijejo tudi trupla turških vojakov, padlih v raznih bitkah in spopadih. Nam Slovincem ta pokrajina včasih ni bila znana toliko kakor sedaj, ko tam doli pri raznih polkih služijo tudi naši fantje.

V letih 1923.-24. nas je bila večina fantov dodeljena v jugozapadno Macedonijo k 12. pešpolku v Debru. To mesto se nahaja tik albanske meje. Na jugovzhodni strani se dviga nad mestom visoko, domala neprehodno gorovje; od juga proti severozapadu pa grmi po ozki skalnati strugi de-roča reka Črni Drin, ki tvori naravno mejo med našo državo in Albanijo. Izpod visokega gorovja med Debrom in Gostivarjem pa priteka manjša, a nič manj deroča reka Radika, ki se izliva v Črni Drin dober streljaj od Debra, pri tako zvanem Špilskem mostu. Ta most je edini prehod preko Drina in s tem preko državne meje. Preko tega mosta se izvažajo in uvažajo raznovrstno blago iz naše države v Albanijo in obratno. Zato je na tem kraju nameščena močna finančna straža, ki nadzoruje prevažanje blaga in pazi na tihotapce, ki jih v tem kraju nikakor ne manjka. Obenem pa je na tem mostu postavljena tudi vojaška

straža, broječa 13 mož, ki brani prehod čez mejo raznim sumljivcem, ki prihajajo iz Albanije ali od drugod. Na tem mostu se je leta 1913. odigral krvav dogodek.

Bilo je zadnje dni oktobra. Mrzla jesenska noč je ležala nad debarsko okolico. Nebo je bilo zakrito z gostimi oblaki, iz katerih so začele padati prve deževne kaplje. Mrtva tišina je vladala krog in krog, le deroči Črni Drin je bobnel z mogočnimi valovi po skalah ozke struge. Po Špilskem mostu je hodil sem in tja vojak s puško na rami, zavil v zimski kožuh. Večkrat je oprezno prisluškoval na albansko stran. Ura je šla na polnoč. Iz bližnje stražnice sta pravkar stopila dva vojaka, prvi je bil razvodnik, ki razmešča straže, a drugi stražar, ki bo zamenjal onega na mestu. Po predpisanih ukazih se izmenjava izvrši. Stari stražar odide z razvodnikom v stražnico, kjer se takoj oba vležeta in utrujena zaspita. Poleg njiju je spalo še devet tovarišev, a v kotu na malo boljšem mestu pa podčastnik, ki je bil komandir cele straže. Vseh teh dvanajst vojakov je torej v stražnici ob Špilskem mostu spalo spanje pravičnih in nihče ni sanjal, da bo to zanje usodno. Na mostu pa je stal novi stražar in gledal v temno noč. Misli je morda na svoje drage daleč od nje, misli je morda na krvave bitke, ki jih je pre-stal s krvoločnimi Turki. Pri tem pa se je zavijal v zimski kožuh, kajti mrzli sever je vlekel po strugi ravno čez most in deževalo je vedno huje. Nekaj časa je še vztrajal, ko pa je bil že skoraj premočen od dežja, se je stisnil pod veliko skalo kraj mosta. Tu je bil v zavetju pred vetrom in dežjem. Polagoma je zadremal...

Tihih korakov je v tej deževni noči stopicalo po albanski strani Črnega Drina kakih sedem Arnavtov v smeri proti mostu. Morda se jim no-coj posreči priti čez most in potem ropati po tamošnjem okolišu. S skrajno previdnostjo se pritihotapijo na most in začujejo pod skalo smrčanje spečega vojaka. Prvi Arnavt potegne dolg nož in ga z vso silo zažene v vojakove prsi. Kri je brizgnila naokrog — vojak se je le malo zganil, zahropel, in ni se zbudil več iz mrtvaškega spanja. Arnavti mu vzemo orožje in municijo ter se oprezno splazijo v stražnico. Poteklo je komaj slabih deset minut in v stražnici je ležalo 12 živinsko zaklanih vojakov, da je kri v velikih lužah tekla proti vratom.

Tajinstvena, strašna tema je ležala nad Črnim Drinom, ob katerem se je naglo vračala tropa Arnavtov z bogatim plenom nazaj v Albanijo. V ranem jutru so nekateri kmetje našli pri mostu mrtvega vojaka in v stražnici še ostalih 12 tovarišev. Takoj je bila o groznem dogodku obveščena vojaška oblast v Debru in še tisti dan so bile svečano pokopane žrtve krvoločnih Arnavtov ter vpostavljena nova straža z najstrožjimi ukazi. Pred stražnico je še danes z žico ograjen prostor, v katerem je v eni vrsti 13 grobov. Sredi med grobovi pa stoji dva metra visok kamenit spomenik, ki ga je postavila vojaška oblast in so vanj vklesana imena vseh nesrečnih žrtev.

Deset let je poteklo od tega, in v enakem času in v enakem vremenu sem stal na straži na istem mostu — jaz. Bil sem namreč leta 1923. po vpklicu v vojaško službo prideljen k 11. pešpolku v Debru, od koder sem kmalu moral na stražo na Špilski most. Takoj ob prihodu v to stražnico nas je podnarednik, komandir straže, peljal pred te grobove ter nam povedal gornjo zgodbo o krvavi noči.

Marsikatero noč sem tekom svoje vojaške službe stražil na mostu. Misli sem na svoje drage v domovini, misli pa tudi na pretresljiv dogodek, ki se je tu odigral. Pozni jesenski čas je bil, mrzli sever je bril, dež je lil v curkih. In v takih mrkih nočeh me je često prevzela groza. Noč kakor v grobu, Črni Drin butajoč svoje mogočne valove ob most in v skale — a jaz sem vztrajal po cele ure, boječ se, da me ne zadene ista usoda, kakor pred desetimi leti mojega prednika in njegove tovariše.

Zapisal F. Č.

V nedelje 1. avgusta vsi k Mali Nedelji na Razlagovo slavnost!

Drobne koroške pripovedke

(Zapisal Ivan Albreht)

KRAJČIČI.

Kmet, ki se je peljal s svojimi voli proti domu, je zagledal v kapeli ob cesti kup hlebkov, tako zvanih krajčičev, kakršne dele ljudje za vse svete otrokom in beračem namesto druge miloščine. Ker ni bil kruha potreben, je pobral samo en krajčič iz radovednosti, ga ogledal in vrgel nazaj v kapelo. Tedaj je zastokalo. Kmet se je ozrl, a krajčičev ni bilo nikjer več.

Kmalu za njim se je pripeljala tam mimo tudi z voli stara kmetica. Tudi ta je zagledala v kapeli krajčiče pa se ji je čudno zdelo, kdo bi jih naj bil pustil tam, ko jih zjutraj vendar še ni bilo.

«Ako za drugega nič, bodo dobri za prašiče,» si misli kmetica ter pospravi zavržene krajčiče v prazno vrečo, ki jo je imela na vozu. Nato se odpelje dalje. Čudno se ji je zdelo, zakaj je voz zdaj naenkrat tako težak, da ga voli komaj peljejo. Kdo pa bi popisal začudenje, kakršno je spreletelo kmetico, ko je prispela do doma! Mešto zavrženih krajčičev, ki jih je otela plesnobe in propasti, so bili v vreči sami svetli, težki srebrni tolarji.

TOREK IN ČETRTEK.

Po nekaterih krajih na Koroškem so imeli ljudje navado, da v torek in četrtek zvečer niso predli. O nastanku tega običaja pripovedujejo takole:

— V hribovski koči je živela ženska, ki ni nikoli ob torkih in četrkih zvečer predla. Zgodi se pa, da oboli njen mož. Bolezni se hujša in hujša in nekega dne proti večeru se čuti mož tako slabega, da reče ženi, naj gre po kakega človeka. Žena pa pravi:

«Naj se zgodi, kar se hoče, pa če tudi umreš, bom že vse opravila sama. Umila te bom, oblekla in tudi položila na mrtvaški oder.»

Komaj se dobro stemni, mož res umrje, žena pa stori, kakor mu je obljubila ter potem tuje pri mrtvem možu. Ko pa se približa polnoč, se začne mrlič gibati in hoče vstati. Žena prestrašena zbeži k vratom, ko nenadoma vstopi v sobo tuj možki z leskovo palico pod pazduho. Brez besede stoji k mrliču in ga začne tepsti z leskovko, dokler se ne pomiri. Kmalu pa se jame spet gibati in hoče vstati. Tedaj vstopi v sobo drug neznanec, ki ima tudi leskovko s seboj, ter začne krotiti ž njo nadložnega mrliča. Tako čujeta sedaj oba tujca pri mrtvem kočarju, dokler ne mine tisti čas, ko imajo duhovi oblast. Tedaj se obrneta tujca k prestrašeni kočarici in ji povesta:

«Vidiš, midva sva Torek in Četrtek. Ker si naju tako vneto častila, sva ti prišla v stiski na pomoč. Da naju ni bilo, bi te bil tvoj mrtvi mož raztrgal, ker mu nisi izpolnila poslednje želje.»

Po teh besedah sta tujca izginila, mrlič pa se ni ganil več...

ČUDNA PREROKBA.

Ponekod na Koroškem je navada, da denejo na mizo pred rojstvom otroka hleb kruha. Ta kruh je posvečen žalik ženam (= vile, rojenice).

Nekoč so pri nekem kmetu dobili otroka. Bil je deček. Prišle so k porodnici tudi žalik žene, a niso našle na mizi hleba. Tedaj reko:

«To dete bo zagrešilo veliko gorje! Lastne starše bo umorilo.»

Stara ženičica je slučajno slišala te besede in jih je povedala otrokovi materi. Ko je tedaj deček odrasel, mu je mati povedala, kaj mu je prerokovano. Prosila ga je, naj gre kam daleč po svetu, da na ta način prepreči nesrečo. Sin, ki se je te novice prestrašil, je bil takoj voljan poslušati materin nasvet. Poslovi se tedaj od svojih roditeljev in se odpravi po svetu. Sreča mu je mila in povsod mu gre dobro. Ščasoma se oženi. Za ženo dobi lepo in pridno mladenko in dolgo vrsto let živi ž njo v najsrečnejšem zakonu.

Nekoč odide mož v gozd, medtem pa pridejo njegovi starši, ki so si na starost na vso moč začeleli še enkrat videti rešenega sina. Žena jih

veselo sprejme in nestrpno pričakuje, kdaj se vrne mož domov. Ko pa se že jame dan nagibati k večeru in moža le še ni, pripravi žena utrujenim možem staršem postelje, kjer je sicer spala sama z možem, da bi roditeljem tem bolje pokazala, kako je vesela njenega obiska.

Medtem zasliši mož, ki je ves dan pridno delal, peti ptico:

«Tvoja žena se medtem pa z drugim peča... Tvoja žena se medtem pa z drugim peča...»

Nekaj časa posluša, naposled se ga pa loti besno ljubosumje. V divji jezi pograbi sekuro in oddrvi proti domu in naravnost v spalnico. Tam res zagleda na posteljah moškega in ženske ter naglo pobije oba. Komaj je krvavo dejanje izvršeno, zagleda ženo, ki gre proti hiši. Tedaj šele spozna, da je ubil — očeta in mater in se od groze in strahu zgrudi mrtev na tla...

KVATERNICA.

Kvaternica je Pehtra-baba, ki straši in rogovili okrog, zlasti vsake kvatre. Posebno pazi na to, da ljudje na kvaterni petek pravočasno nehajo delati. Gorje mu, kdor se tega ne bi držal!

Kvaternica je zlasti natančna na kvaterni petek pred božičem.

Nekoč je v Bistrici v Rožu na kvaterni petek pred božičem mlada kmetica belila štrene. Bilo jih je mnogo, pa ni mogla končati o pravem času. «Pa če traja delo do polnoči,» je dejala, «dokler ne končam, ne odneham!»

Tedaj stopi k njej neznana ženska in se ji ponudi, da ji bo pomagala. Kmetica ponudbo seveda z veseljem sprejme. Komaj tujka začne, opazi kmetica, da gre delo nenavadno hitro izpod rok.

Ko sta gotovi, hoče imeti tujka tako velik žehnar, da bi lahko spravili vse štrene naenkrat vanj, češ, da jih je treba še enkrat preparirati in preplakniti. Kmetica je v zadregi, ker nima tako velike posode pri hiši. Da se reši iz stiske, odhiti k sosedu ter ji pove, kako in kaj. Soseda jo nekaj časa posluša, potem pa takoj razume, za kaj gre.

«Ali ne veš, da je danes kvaterni petek, zadnji pred božičem? Nikar ne hodi domov; kajti tvoja pomočnica je gotovo sama — kvaternica.»

Kmetica se prestraši in ostane pri sosedu, kjer skupaj molita in zdihujeta in v smrtnem strahu pričakujeta, kaj se bo zgodilo. Naposled odbije ura v zvoniku pri farni polnoči. Tedaj potrkva nekdo na okno in pravi:

«Tvoja sreča, da nisi prinesla žehnarja domov. Najpreje bi bila poparila in splaknila štrene, potem pa še tebe, ki si pozabila, da je noč kvaterni petek.»

Komaj je izrekla, je odšla, kmetica pa jo je po glasu spoznala, da je bila res sama prava in resnična — kvaternica.

Zvižče konjskih mešetarjev

Trikov konjskih mešetarjev je nebroj. Vsak dober konjski mešetar je neke vrste umetnik, ki zna vsako malenkost izkoristiti in prilagoditi tako, da pride na svoj račun. Zato je tudi težko sistematično razdeliti te trike. Neštete finte pri konjski mešetarji si izmislili in razdelili vsak mešetar sam. Konjski mešetarji pravijo, da se mora vsak dober mešetar bolje razumeti na ljudi, kakor na konje. In če opazujemo vrvenje na sejmščih, moramo priznati, da je ta prislovica temeljno pravilo v praksi konjskih mešetarjev. Konjski mešetar ne more loviti svojih žrtev na čokolado, lepe besede ali nado na masten dobiček, kakor delajo razni drugi posredovalci. Svoje žrtve si ne more poiskati in ogledati, ker nima zato potrebne časa. Kupca mora na mah proučiti in mu že iz oči brati, kakšne so njegove želje in kako je podkovan v spoznavanju konj.

Konjski mešetar skoraj nikoli ne nastopa kot dober poznavalec konj. Tudi če takoj na prvi pogled spozna, da se kupec na konja malo razume,

mu vendar na žive in mrtve zatrjuje, da je v njem takoj spoznal strokovnjaka in da prizna na konju vsako napako, ki jo kupec najde. Sam pa pri tem vljudno opozarja na to in ono napako, ki je konj v resnici nima. To dela samo zato, da bi mogel kupec ugotoviti, da konj dotične napake nima. Konjski mešetar pa dobro ve, da kupec pri iskanju dozdevnih napak rad pozabi na napake, ki jih konj v resnici ima. Konjski mešetar že na prvi pogled ve, da je imel kupec opraviti s konji samo tri mesece v jahalnici, kjer je bil več na tleh kakor na konju. Ker to ve, mu brez sramu zatrjuje, da je spoznal v njem izbornega jahača, ki potrebuje vročekrvnega konja. Obžaluje, da slučajno nima pri roki takega konja, marveč samo mirne, ki bodo tako znamenitemu jahaču težko po volji. Tako se zgodi, da proda konjski mešetar takemu strokovnjaku mrho, ki komaj hodi. Zadovoljna sta oba. Mešetar zato, ker se je iznebil kljuseta, kupec pa zato, ker mu ni bilo treba priznati, da potrebuje konja, ki je komaj nekoliko živahnejši kakor oni iz lesa in s piščalko.

Neizkušena kupca preslepari konjski mešetar vedno. Pa tudi izkušen kupec, ki se dobro spozna na konje, ni varen pred plobo mešetarjevega besedičenja. Konjski mešetar ima pogosto opraviti s kmeti, ki mu na podlagi lastnih izkušenj nikoli ne zaupajo. Tu mora konjski mešetar svojo zgovornost podvojiti, da odvrne kupčev pozornost od konja in skrije napake, ki bi jih kupec pri temeljitem ogledu gotovo opazil. Svojo zgovornost podpre mešetar s triki, ki jih je toliko, da lahko skrijejo vse konjeve napake. Če hoče kupec ogledati konja od blizu, manevrira mešetarjev pomočnik s konjem tako, da vidi kupec vedno samo ono stran, kjer ni nobenih napak. Ako pa kupec izrečno zahteva, naj mu pokaže mešetar tudi drugo stran, vodi pomočnik konja v tako zvani osmici. Tako se zgodi, da kupec vidi, da je konjeva glava po okretu obrnjena v nasprotno smer, redko pa se zaveda, da se je med pogovorom z mešetarjem konj obrnil za 180 stopinj in da vidi zopet isto stran, kakor jo je videl poprej. Včasih se pa zgodi, da kupec opazi ta mešetarjev trik. Toda s tem mešetarja še ni spravil v zadrego. Ako kupec ogleduje konja s tiste strani, kjer ima napake, napravi mešetarjev pomočnik vedno tako, da začne konj skakati in breati. S tem je podrobni ogled onemogočen.

Zelo učinkovito in razširjeno sredstvo konjskih mešetarjev je v tem, da postavijo konje vedno tako, da stoje s sprednjimi nogami višje kakor z zadnjimi. S tem trikom skrijejo večino napak na prednjih nogah. Teža telesa je prenesena na zadnje noge in tako izgine ena glavnih napak, ki jih opažamo pri mnogih konjih, da so namreč prednje noge v kolenih prešibke. Noge se napno in konj napravi vtis dobrega tekača. Tudi razne napake na hrbtu, zlasti izbočenost, se dajo na ta način zelo lahko prikriti. V tem primeru si pomagajo konjski mešetarji tudi s kocem, ki ga pri konju z izbočenim hrbtom nikoli ne pozabijo.

Koc rabi konjski mešetar rad tudi tedaj, ako mora pokazati kupcu jahalnega konja. Koc ne tlači konja tako kakor sedlo in zato je konj med hojo mnogo bolj prožen. Ako pa mora mešetar konja osedlati, ravna s sedlom zelo previdno in ga pomakne bodisi bolj naprej ali nazaj, kakor je pač telesni ustroj konja.

Vsak konjski mešetar ve, da nadušljivega konja ne sme preveč nakrmiti, preden ga postavi na sejem. Konjski mešetarji pa znajo tudi izbornu spreminjati barvo konj. Pa ne samo to. Oni znajo napraviti konja celo večjega ali manjšega. Kadar se mora videti manjši, ga vprežejo v velik voz, v nasprotnem slučaju pa v majhen voz. Ako rabi mešetar za vprego dva približno enako visoka konja, izravna razliko med njima s tem, da vpreže večjega konja na levo stran. Ako se konj plaši, trdi konjski mešetar, da je še mlad. Ako pa preveč opleta z nogami, ga hvali kot mirnega.

In tako se igra konjski mešetar s kupcem kakor mačka z miško, če le hoče.

Obrtniški vestnik

ČEVLJARSKI PRIKROJEVALNI TEČAJ
V ŽALCU.

Tridnevni risalni in prikrojevalni tečaj čevljarске stroke je bil zaključen v splošno zadovoljnost. Udeležencev je bilo 12 iz Žalca in bližnjih krajev. Poučeval je g. strokovni učitelj Stegmüller iz Maribora, ki si je s svojim temeljitim strokovnim znanjem in dobrim metodičnim poukom pridobil popolno zaupanje vseh udeležencev.

V aparatu «Novo» ni nikakršne tajinstvenosti, nasprotno lahko trdimo, da lahko obvlada ta aparat z velikim uspehom vsakdo v najkrajšem času. To je idealna iznajdba, ki ga zavoljo vsestranske rabljivosti pri vsaki obliki noge lahko imenujemo za univerzalni prikrojevalni in risalni aparat. Pripadajoči album, ki vsebuje 240 raznih slik za risanje in prikrojevanje. Aparat «Novo» in album je najpopolnejši pripomoček za vsakega obrtnika čevljarске stroke. S tem je dan nadaljni življenski pogoj čevljarškemu obrtniku, ki se je že s težavami vzdržal na površju poleg prodirajoče čevljarске industrije. Priporočamo najtopleje vsem strokovnim tovarišem, da si čim prej nabavijo aparat «Novo» in album, katere ima v razprodaji za Savinjski okraj tudi g. Alojzij Lorenčič, Sv. Peter št. 17 v Savinjski dolini.

Zahvaljujemo se g. strokovnemu učitelju za pouk ter obče koristen govor ob zaključitvi. Nadalje se zahvaljujemo g. Kukecu, restavraterju v Žalcu, za prisrčne besede in za dvorano, ki nam jo je dal brezplačno na razpolago. Kljub temu, da je Žalec napreden, je bil g. Kukec edini, ki nam ni prošnje za dvorano zavrnil, kakor so to storili nekateri drugi. V znak hvaležnosti za njegovo naklonjenost priporočamo restavratorjo gospoda Kukca vsem našim strokovnim tovarišem.

Udeleženci.

ZANIMIVOSTI

KAKO DOSEŽEMO VISOKO STAROST.

Važni nasveti 125letnega Amerikanca.

Sotrudnik pariškega «Matina» je odpotoval v Saintfield v Združenih državah, da poseti Williama Smitha, enega najstarejših ljudi na svetu. Smith je te dni dokončal 125. leto življenja. Živi v napol porušeni kolibi in potroši na teden 150 dinarjev. Njegova zunanost ne dokazuje, da je že prekoračil 125. leto. Sotrudniku pariškega «Matina» je drage volje odstopil svoj «recept» za dolgo življenje.

«Ne ženite se pred 60 leti. Jejite mnogo, vendar samo tečne jedi. Pijte malo alkohola, ne vstajajte prerano, ponoči spite goli. Jaz sem dočkal 63. leto, preden sem se oženil. Kljub temu moje izkušnje niso zadoslovale za mirno življenje. Ne morete si zamisliti, kako težko je zadovoljiti ženo. Najboljše je, ako ji prepustite, da dela, kar hoče, ker bo itak živela po svoji volji, tudi če se ji upirate.

Moja žena je umrla pred par leti, edina hčerka pa mi živi na Škotskem. Na ta način živim popolnoma osamljen, kar uporabljam, da se ravnam po kar najbolj enostavnih življenskih pravilih. Oblačim se zelo slabo. Ponočno srajco, ali kakor pravite na zapadu, ponočni pižama sem vrgel stran. Dandanes se ljudje vse preveč oblačijo. Nikoli ne vstanem pred deveto uro. Moja hrana obstoji največ iz meka, krompirja in iz čaše čaja. Razer tega pijte, preden ležete, čašo vode, da se rešite potrebe zdravnika.»

Dolgčas si ta Metuzalem preganja s pipo. Kamenje pipe je njegovo edino razvedrilo. Pred leti je bil tudi prijatelj vina. Njegovi prijatelji so trdili, da je bil celo zelo naklonjen alkoholu. Sedaj pije samo vsak teden po eno čašo piva.

Ti Amerikanci so res originalni. Vendar upravičeno dvomimo, da se bo kdo ravnal po Smithovim nasvetu, pa naj mu prerokuje še tako dolgo življenje.

ZGODOVINA POROČNEGA PRSTANA.

Navada, da se pri zaroki ali poroki zamenjajo prstani, izvira iz poganskega starega veka. Okrogla oblika poročnega prstana je znak večne ljubezni in zvestobe. Navado, nositi zaročni ali poročni prstan na četrtem prstu leve roke, razlagajo nekateri s tem, da vodi žila od tega prsta naravnost k sreči.

Francoski kralj Ludovik IX. je pripisoval poročnemu prstanu važen pomen. Po tragični smrti svoje soproge je nosil vedno prstan, okrašen z lilijami kot svojim in ženinim grbom.

Znanemu baronu Rasenu, ki je bil za časa carja Nikolaja I. izgnan v Sibirijo, so pobrali pred odhodom vse dragocenosti. Ko so mu hoteli vzeti tudi poročni prstan, je izjavil, da mu morajo v tem primeru odrezati prst, sicer prstana ne dá. Ta izjava je tako vplivala na orožnike, da so mu prstan pustili.

Na Španskem pomeni zaročni prstan zaobljubo, ki jo mora vsak držati. Če si ženin ali nevesta pozneje premisli, morata odgovarjati po zakonu pred sodiščem za svojo nezvestobo. Zdaj je zaročni ali poročni prstan samo še formalni ostanek starih običajev.

NENAVADEN TESTAMENT.

Neki premožni Anglež je nedavno naredil kaj nenavadno oporoko, ki pa bi bila včasih posnemanja vredna:

«Svojemu sinu zapuščam veselje, da si svoj kruh zasluži sam. Mnogo let je bil mnenja, da je te vrste veselje edino le zame. Toda bil je v veliki zmoti.»

«Svojemu strežaju zapuščam vse obleke, katere mi je skozi vsa leta dosledno kradel.»

«Soferju zapuščam avtomobil, katerega je popolnoma poškodoval. Kar je še porabnega, naj tudi še on uniči.»

Ker je mož očitno ljubitelj miru, je na koncu še pristavil: «Da preprečim medsebojno prepiranje med pravnimi dediči, zapuščam vse premoženje dobrotelnim zavodom in bolnišnicam.»

KOLIKO SOLI JE V MORJU.

Glavna razlika med sladko in morsko vodo je v procentu soli, ki je v morju zastopan. Dočim pride v sladki vodi na 1 kg samo 7 g soli, jo imamo v morski vodi v enaki množini vode 35 gramov. Vsaka tona morske vode vsebuje torej 35 kg soli.

Ker je po računih raznih proučevalcev morja 1 milijardo 372 milijonov kubičnih kilometrov morske vode na svetu, je na ta način množino soli tudi lahko izračunati. Ker je specifična teža morske vode povprečno 1,04 in ker tehta 1 kubični kilometer čiste vode pri 4 stopinjah Celzija 1000 milijonov ton, tedaj tehta gori omenjena množina morske vode 1427,4 trilijonov kilogramov.

Ako računamo na vsakih 1000 kilogramov 35 kg soli, tedaj dobimo 49.945 bilijonov ton soli, ki jo vsebuje vsa morska voda na svetu. Ako bi se vsa sol sesedla na morsko dno, tedaj bi bila plast te soli 62 m in 3 dm vode. In ako vzamemo v poštev dejstvo, ki ga zagovarjajo nekateri znanstveniki, da so vso sol nanosile reke polagoma v morje, tedaj je bilo treba 95 milijonov let, da je prišla potom rek tolika množina vode v morje. Nekateri jemljejo to število za tako važno, da pripisujejo starost naše zemlje tej dobi.

× **Mačka ustavila 111 mlinov.** V Massachusettsu v Ameriki je baje neka mačka ustavila za pol ure 111 mlinov ob Fall Riveru in povzročila, da je bilo vse mesto pol ure v temi. Kako? Pravijo, da je sedel na neki transformator vrabec, za vrabcem se je zapodila na transformator mačka in povzročila kratek stik. Pravijo tudi, da si je mačka že odpomogla od prvega strahu.

× **Najdaljši viseči most na svetu** sedaj postavlja in ga bodo prihodnje leto izročili prometu.

Ta most, ki bo 686,8 m dolg, bo vezal Philadelphijo in Camden preko reke Delaware. Most bo stala nosili le dve žični vrvi, a vsaka bo spletena iz 18.066 galvaniziranih žic in bo 76,2 cm debela. Vrvi tehtata 6770 ton; največja obtežilna sila znaša 15.177 kg na kvadratni meter. Most bo stal 37 milijonov dolarjev (nad dve milijardi dinarjev).

× **Smeh je zdrav.** Neki zdravnik je dejal o smehu to-le: V človeškem telesu ni tako skritega kotička, niti tako majhne žilice, ki bi ne prišla v gibanje pri zdravem in prisrčnem smehu. Smeh tako rekoč pretresa celega človeka in mu da novih življenskih moči. Vsa kri se začne hitreje premikati in povzroči osveženje vseh udov. Vendar pa smeh ne sme trajati predolgo časa.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Skrajna uljudnost.

Nekega nemškega grofa veleposestnika je obiskal princ, ki je bil strasten lovec. Priredili so lov in princ je dobil za spremljevalca enega grofovih služabnikov. Po lovu je vprašal grof služabnika: «No, kakšno srečo je imela Njegova Visokost princ na lovu?»

Služabnik: «Njegova Visokost princ je prav izvrstno streljal, toda Vsemogočni je imel usmiljenje z živalmi.»

Najkrajši čas.

Učitelj: «No, Janezek, povej mi, katera je najkrajša letna doba.»

Učenec: «Počitnice.»

Dobra postrežba.

Ožbovlu dolgo niso pognale brke. Ker ga je bilo sram, da bi ostal golebrad, je šel v mesto in kupil mazilo za rast brade.

«Ampak, povejte mi,» pravi trgovcu, «ali bo ta maža res pognala brke na svetlo?»

«O, ni hudir!» pravi trgovec. «Ali Vam lahko že kar tudi ponudim — ,portpinto?»

Srebrna poroka.

Bogat gospodar je s svojo ženo stal pred svinjakom. In ona pravi:

«Glej, Jaka, pojutrišnjem praznujeva srebrno poroko. Ali ne bi kazalo, da zakoljeva prašička?»

Tedaj se pa gospodar Jaka nasmehne in odvrne:

«Oh, saj uboga živalca vendar ne more biti kriva za tisto, kar se je zgodilo pred 25 leti.»

Kakor se posojuje ...

V Ljubljani živi gosposka ženska, ki je še vedno lepa in duhovita, čeravno zlobni jeziki trdijo, da je preživela živahno mladost. In tej dami je baje nedavno dejal neki profesor: «Ah, Vi se mi zdite, kakor gosli: Čim bolj so izigrane, tem boljše so!»

«A Vi, gospod,» je odgovorila ženska, «ste kakor komisna srajca: Čim starejša je, tem bolj je groba in zarobljena!»

Lek zoper kačji strup.

Gozdar: «Čujem, da je lovski paznik Andraž zadnje čase vedno natrkan.»

Oskrbnik: «Veste, gospod gozdar, letos je pri nas mnogo gadov. In ker je Andraž nekje slišal, da alkohol pomaga proti kačjemu strupu, vtakne takoj čutaro s slivovko v usta, čim zasliši v grmovju kak šum!»

Divje race in latinščina.

Neki gospod je povabil svojega prijatelja na lov na divje race in ga poučil, da na lovu ne sme goveriti. Ko prideta v bližino močvirja, zakliče prijatelj v latinskem jeziku: «Poglej, tam je obilo rac!» in race so mahoma odletele. Ko se je gospod nato silno jezil, mu pravi prijatelj: «Ej vraga, saj nisem vedel, da ta zlodjeva žival razume tudi latinsko!»

Kakor je delala že Vaša stara mati, bilo je pravilno.

Kuhala le svojo kavo samo s Pravim Franckovim kavnim pridatkom.

Ta je danes še vedno tako fin kakor izvrsten pridatek K zrnati in žitni kavi ter bo to tudi zmeraj ostal.

Otroška pamet.

Ožbovt je imel na prodaj lepega konja, katerega bi rad kupil neki mešetar! Zaradi tega je mešetar neprestano nadlegoval Ožbovta, toda mu ni hotel dati zahtevane cene. Ko se je nekega dne mešetar zopet bližal Ožbovtovi hiši, je poklical Ožbovt sinčka in mu rekel: «Teci hitro k mešetarju in mu reci, da me ni doma.»

Otrok je stekel ven in dejal: «Gospod, naš ata so rekli, naj vam rečem, da jih ni doma.»

Židovski modrijan.

Zena Izaka Bifaselna je prišla vsa solzna k židovskemu duhovniku in mu pripovedovala, da se hoče njen mož na vsak način ločiti od nje.

Židovski duhovnik: «Kakšen vzrok je pa na vedel?»

Zena: «Dejal je, da sem preveč zabita.»

Židovski duhovnik: «Prinesi mi sveto pismo!»

Dolgo časa je brskal židovski duhovnik po debeli knjigi, potem pa je dvignil svoje oči in dolgo časa gledal ženo, a iz njegovih ust so zadonele besede: «Nu, kaj hočete, Vaš mož ima prav...»

Pred sodiščem.

Sodnik: «Obtoženi ste, da ste ukradli sosedu harmoniko. Ali znate igrati?»

Obtoženec: «Seveda znam! Zato sem mu jo pa vzel, ker on ne zna igrati!»

Nasvet.

Mož: «Ljuba žena, vedno slabše se počutim. Prej sem žrl kakor vol, pel kakor slavec in spal kakor dihur. Kaj mi je storiti?»

Zena: «Dragi Francelj, vprašaj za svet živino-zdravnika.»

Mnogi ne vedo, da je glavni vzrok mnogih trpljenj in boleznih slabo negovano in zato občutljivo telo. Ni domišljavost, temveč le izpolnjenje prirodnega zakona, če negujemo polt in lase. Za racionalno nego telesa slišimo vedno spet hvaliti: Fellerjevo pravo kavkaška Elsa pomado za obraz in kožo, Fellerjevo močno Elsa pomado za lase, Elsa milo zdravja in lepote, ki ne zahvaljuje svoje pristaše samo prijetnim vonjem, temveč tudi koristnim sestavinam, ki oplemenjujejo kožo. Elsa milo se dobi 5 vrst: Elsa lilijino mlečno, glicerinsko, boraksovo, katransko ter milo za britje. Za poizkušnjo se moreta naročiti 2 lončka pomade za 38 Din; 5 mil za 52 Din, že z zavojnino in poštnino pri lekarnarju Eugenu V. Fellerju, Stubica Donja, Elsatrg 360, Hrvatska.

MALI OGLASI

Občinskega redarja

sprejme občina Ljutomer. — Prošnje z izpričevali in priporočili je poslati najkasneje do 25. t. m. 163

Učenca za usnjarsko obrt

sprejme Ivan Jeglič na Grosupljem. 159

Kostanjev les

za tanin kupujem stalno. Za večje dobave dam akreditiv. Na ponudbe brez navedbe cene ne odgovarjam. Rudolf Zorč, Ljubljana, Knafleva ulica št. 15.

Njivo

veliko dva orala (joha), zraven pokopališča Sv. Križa, ceno prodaja Stefanovič. Celovška cesta 49. 161

Proda se posestvo

z gospodarskim poslopljem zaradi starosti in boleznih. Posestvo ima lepo lego ob cesti in rodovito zemljo. Obstoji iz travnika, njiv in gozda. Je pripravno za gostilno ali kakšno drugo obrt. Odproda se tudi le polovica posestva ali pa z užitkom. Več se izve pri Francetu Zorku, čevljarskem mojstru in posestniku na Planini, pošta Raka pri Krškem. 123

Sadjevec

prvovrsten in mošanska jabolka prodaja A. OSET, Maribor. 87

Štajerska klet Oset v Mariboru

NARODNI DOM

Izvrstno vino. Kegljšče. 85

Srebrne krone, goldinarje in zlatnike

kupuje URBANC. Narodni dom, Maribor. 85

Sadne mline,

najboljše konstrukcije, z lahkim pogonom, se dobi vedno pri Rud. Knezu, ključavničarju v Radečah pri Zidanem mostu. 134

Vinogradno posestvo na Raki pri Krškem

obstoječe iz gospodarskega posloplja, vinograda, njiv, sadnega vrta, bukovega gozda «Gacjev kolosek», prodaja zaradi odhoda za 30.000 Din lastnik Alojzij Mlakar v Raki na Dolenjskem. — Več pove Anton Tomazi in v Raki na Dolenjskem. 138

Malo posestvo

obstoječe iz hiše, hleva, njive, gozda, vinograda in travnikov, ob občinski cesti pri potoku, pripravno za napravo mlina ali žage, se ugodno za ceno 24.000 Din prodaja. — Vpraša naj se pri Dominiku Bohorču, posestniku v Dobrovi, pošta Rajhenburg. 154

Denarne krize

kmalu ne bo več, ker je obutev že tako poceni.

Damski polčevlji

stanejo iz najfinejšega laka

Din 180

Din 200

toda samo pri

»DOKO« Prešernova ulica št. 9 na dvorišču.

KOLESA

kupite najbolje pri turki

in vse potrebščine

OSRAM žarnice

EXCELLA šivalni stroji.

Nova trgovina manufakture

Josip Šlibar

Nova trgovina manufakture

Ljubljana, Stari trg, poleg Zalaznika 165

Cene:

Rjava kontenina Din 7-50, 10- 18-
Bela kontenina Din 12- 14- 16-
Rjuho Din 28- 30- 36-
Šifon Din 13- 16- 20-
Gradel za hlače Din 15- 26-
Gradel za modroce Din 35- 45-

Cene:

Julet Din 18- 20-
Odeje (kovtri) Din 180- 290-
Mizni prtji Din 65- 70- 85-
Brisače Din 16- 22- 26-
Brisače, frotirke Din 28- 40- 48-
Robei, tucat Din 70- 90- 100-

REVMATIZEM!

Zahvalna izjava.

Cenjeni gospod dr. I. Rahlejev Beograd.

Jaz, Ivan Hodak, skladiščnik pri «Trgo-prometua d. d. v Sisku, se Vam najtopleje zahvaljujem, ker sem z Vašo «Radio-Balsamiko» v kratkem času ozdravil svojo roko in nogo zlobnega revmatizma, radi katerega nisem mogel spati celih pet mesecev. Kogar vidim, da trpi na tej bolečini, mu hočem priporočiti Vaše zdravilo.

S posebnim spoštovanjem hvaležni

Sisek, 4. avgusta 1925. Ivan Hodak.

Zdravilo «Radio-Balsamika» izdeluje, prodaja in pošilja po povzetju laboratorij «Radio-Balsamika», Beograd, Kosovska 43.

POZOR! PATENT! NOV IZUM!

Najboljši stroj za mletje sadja.

Lahek pogon! Z eno človeško močjo se zmelje lahko v 10 do 15 minutah 1 hl. Na novo izumljeni stroj melje čisto in fino. Velik prihranek na delovnem času. Nizka cena! Ker je stroj jako trpežno in precizno izdelan, ga ni treba torej nič popravljati.

Naslov: Matija Kozinc, strojna delavnica v Sevnici.

Več sto pohvalnih pisem!

J. GOREC

Ljubljana, Dunajska cesta 1 v palači Ljubljanske kreditne banke in Gospodarskega društva, Celovška cesta 14 v hiši gostilne Novi svet.

Prevzetnost

je preveč se zanašati na srečo zdravja mišleč: «Meni se ne more ničesar zgoditi!» Nikomur se ni bilo ob zibelki sojeno, da ga ravno nikdar ne bodo zadele bolečine. Najmanjši prepričanje često zadostuje, da se čutijo občutne revmatične bolečine, trganje, zbadanje, zobobol ali nadležna na-

hod. Previdni ljudje amajo vedno v hiši Fellerjev blagodišeči «Elsaflijd», ki jih zavaruje zoper nemile slušaje. Tudi našim čitateljem priporočamo to preizkušeno, staro dobro domače sredstvo in kozmetikum. Močnejše in večjega delovanja kot francosko žganje in je najboljšo sredstvo te vrste. 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici za 68 Din, 12 dvojnatih ali 4 velike

specialne steklenice za 99 Din, 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic za 250 Din že obenem z zabojem in poštnino razpošilja po povzetju ali proti vnaprej poslanem denarju lekarnar Eugen V. Feller v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska. Posamezne steklenice Elsa fluida se dobe v lekarnah in sorodnih trgovinah ob znižanih cenah po 9 Din.

Po vsej Sloveniji gre glas:
Le „Domovina“ je za nas!

Da se izprazni letna zaloga

odprodajamo nekoliko 100 parov različnih strapacnih in modnih čevljev po izrednih nizkih cenah in priznano

79 - Din

dobra kakovosti od navzgor. 162

„PETOVIA“

zaloga čevljev, Ljubljana, Dunajska cesta 1a.

Več let sem se zdravil od nervoznosti, poskusil sem razna sredstva in zdravila, vendar se nisem mogel rešiti te strašne bolezni. Končno sem začel jemati, po nasvetu mojega prijatelja „KALEFLUID“ D. Kaleničenko. Ko sem porabil štiri stekleničice, sem se počutil toliko boljšega, in so se moji živi tako umirili, in som se počutil čisto prerojenega. Iskreno priporočam «KALEFLUID» vsakomur, ki trpi na nervozi.

Beograd, dne 21. marca 1926.

Z odličnim spoštovanjem

146 Slavimir Jovanović
knjigovodja.

Glavna zaloga «Kalefluida» D. Kaleničenko

Beograd.

Prosim Vas, da mi takoj pošljete štiri stekleničice «KALEFLUIDA» D. Kaleničenko. To sredstvo uporabljam rodno že od 1906. leta in ga smatram izvrstnim: od tistega časa sem porabil več kot sto stekleničice in tako lahko služim kot živ primer, ker imam dvainsedemdeset let pa som še vedno popolnoma čil in zdrav.

Bitolj, dne 29. aprila 1926.

S spoštovanjem

general Papengut
predsednik ruske kolonije.

„KALEFLUID“ se prodaja v lekarnah in drogerijah. Odlikovani je na higijenskih razstavah v Parizu, Londonu, Bruslju in Firenci s štirimi Grand Prix in štirimi zlatimi medaljami. Znamka zaščitena. Prospekti se pošljejo brezplačno. Obračati se je: Beograd, Pop-Lukina br. 1, Lit. D. I. Miloš Marković.

Poravnajte naročnino!

TUDI STARA MATI

si ogleduje zlato milo, katerega priznano nedosegljivo kakovost in štedljivost pri uporabi se splošno hvali. To je pristno

ZLATOROG terpentinovo milo,

ki napravi tako lepo, belo, bleščeče in dehteče perilo. Vrh tega vsebuje pa vsak TISOČI komad

pristni zlatnik po 10 frankov.

Miklošičeva c. 13

Najtrpežnejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani

prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljšo proizkošene modele strešnikov, z eno ali dvema zarezama, kakor tudi bobrovec (biber) in

zidno opeko.

Stekleni strešnik stalno na zalogi.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba